

Slovenski št. 12 **čebelar**

letnik CXVIII – december 2016

ISSN 0350-4697

Zatiranje varoj v milih zimah

Poklskarjevi dnevi – Iz znanosti v prakso

Poročilo o rezultatih interne kontrole 2016

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

Zaščitna oprema za čebelarjenje

Posode in točila za med

Sladkor in sladkorne pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:

Voščene satnice AŽ, LR

Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni

Panji AŽ, LR, LR 2/3

Drobni pribor

Kozarce za med

Pokrovčke s čebeljimi motivi

Stekleničke za propolis

Steklenice raznih oblik in velikosti

Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrič s.p., Maribor

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNČE

☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

-PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
-CEDILA
-KADILNIKI
-ZAŠČITNA OPREMA
-PANJI IN OPREMA
-SATNICE
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI

Čebelarjem z
veljavno člansko
izkaznico priznamo 4%
popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad 50
EUR v naših prodajalnah.

EMBALAŽA ZA MED:
-STEKLENA
-PLASTIČNA
-KARTONSKA
-POKROVČKI

NALEPKJE ZA MED,
MEDENE PIJAKE IN
PRELEPKJE
od 0,28
EUR/POLA

BATUJE pon-pet 9:00-13:00
12:30-16:30
sob. ZAPRTO

PE LUKOVICA pon-pet 9:00-13:00
13:30-17:00
sob. ZAPRTO

ZABOJNIKI
ZA PREVOZ
AŽ IN LR
PANJEV

DO -25% POPUSTA
NA ZABOJNIKE
IZ ZALOGE

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA
SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

IZPARILNIK
ZA OKSALNO
KISLINO

12 in 220V

MIKLAVŽEV POPUST
NA IZPARILNIKE
220V OD
1.-6.12.2016 -15%

Vsem čebelarjem in
čebelaricam se ob koncu
leta zahvaljujemo za
zaupanje.

Želimo vam lepe
božične praznike ter
veselo, zdravo in
medeno leto 2017!

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE

GRELEC ZA
TOPLJENJE
MEDU
-v celoti iz
nerjavečega
materiala
-moč: 2000 W

UVODNIK

Spoštovane članice in cenjeni člani!

Nekako mi ne gre od rok, ko vam na ta način sporočam, da bom v začetku decembra zaradi upokojitve prenehal opravljati delo tajnika Čebelarске zveze Slovenije. Ne gre mi od rok in beseda nekako ne steče, ker je lepo in bogato petnajstletno obdobje tako hitro minilo. Zame je bilo to obdobje pestro, delovno in polno novih izživov. Ne razumite me napak, vendar sem vse to obdobje – ob vaši podpori in sodelovanju – skušal biti ustvarjalen del naše čebelarске zgodbe.

Delovno mesto tajnika Čebelarске zveze Slovenije sem zasedel septembra leta 2001. Takoj se je bilo treba vključiti v delo, povezano s končanjem graditve Čebelarскеga centra Slovenije, ter v priprave in izvedbo mednarodnega čebelarскеga kongresa Apimondia 2003 v Ljubljani. V Sloveniji je čebelarstvo postajalo enakopravna kmetijska panoga, pridobili smo interni laboratorij za kakovost medu, uveljavili smo zahtevo po svoji svetovalni službi, izvajati smo začeli rejski program za kranjsko čebelo, vstopili smo v Evropsko unijo in začeli izvajati ukrepe podpor za razvoj našega čebelarstva. Čebelarji nismo več samo pridelovalci, ampak tudi legalni tržniki čebeljih pridelkov, nastal je Čebelarски terminološki slovar, ustanovili smo Čebelarско knjižnico Janeza Goličnika, slovenski med je pridobil zaščito Evropske unije, skratka, čebelarji in naša stanovska organizacija smo zaradi vztrajnega skupnega delovanja postali v javnosti ugledni.

Po mojem mnenju ne smemo spregledati, da smo v tem obdobju sprejeli doktrino in začeli izvajati program sonaravnega zatiranja varoj ter ustanovili Šolo čebelarjenja Antona Janše, ki je začela tudi delovati. Čeprav smo omenjeni dejavnosti in usmeritvi skoraj opustili, upam, da bosta – prilagojeni novim spoznanjem in potrebam – znova zaživeli.

V vsem tem obdobju je naše čebelarstvo dobilo nov zagon, naše vrste pa se pomlajujejo. Slovenija je čebelarška dežela – in tako bo tudi v prihodnje – s podobno strukturo čebelarjev, saj nas k temu kljub kratkoročnim posameznim drugačnim stremljenjem navajajo naše čebele in naravne razmere za čebelarjenje. Naša trdna stoletna organiziranost, stanovska povezanost v Čebelarски zvezi Slovenije in dobro delo čebelarских društev ob upoštevanju naprednega čebelarskega znanja so brez dvoma edina jamstva za prihodnji uspešen razvoj našega čebelarstva, novi izzivi pa od nas zahtevajo vse več. Prepričan sem, da se je v vseh pogledih treba zanašati predvsem na naše lastne moči, zato varujemo naše organizacije in se med seboj spoštujemo.

Fotografija na naslovnici: *Čebelje srce. Nominirana fotografija z mednarodnega natečaja čebelarске fotografije Čebelarске zveze Slovenije 2015.*

Foto: Boštjan Tovornik, Slovenija

UVODNIK

Anton Tomec 409

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Dr. Claudia Garrido: Kdor želi sovražnika premagati, ga mora poznati! 411

Dr. Pia Aumeier: Zatiranje varoj v milih zimah? 413

Dr. Ralph Büchler: Odbira čebeljih družin, odpornih na varozo 415

Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Poročilo o rezultatih interne kontrole slovenskega medu za leto 2016 417

Marjan Papež: Poklukarjevi dnevi – Iz znanosti v prakso 418

Tone Žakelj: Novice iz sveta 420

ALTERNATIVNI OPRAŠEVALCI

Dr. Danilo Bevk: Evropa dobila rdeči seznam čebel 421

DELO ČEBELARJA

Jure Justinek: Čebelarjeva opravila v decembru 422

ZDRAVJE ČEBEL

Mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.: Huda gniloba čebelje zalege v številkah 423

SMGO

Tanja Magdič: Posvet ob dnevu shem višjih kakovosti medu 424

ČEBELARSKI TURIZEM

425

OBLETNICE

431

DOGODKI IN OBVESTILA

432

OBVESTILA ČZS

434

MALI OGLASI

438

V SPOMIN

443

INDEX

EDITORIAL

Anton Tomec 409

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Claudia Garrido, DSc: Whoever Wants to Defeat the Enemy, Must Know it! 411

Pia Aumeier, DSc: Suppression of Varroa in Mild Winters? 413

Ralph Büchler, DSc: Selecting of Bee Colonies Resistant to Varroasis 415

Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Report on the Results of the Internal Control of Slovenian Honey in 2016 417

Marjan Papež: Poklukar Days – From Science Into Practice 418

Tone Žakelj: World News 420

420

ALTERNATIVE POLLINATORS

Danilo Bevk, DSc: Europe Introduces Red List of Bees 421

BEEKEEPER'S WORK

Jure Justinek: Beekeeper's Tasks in December 422

BEEES' HEALTH

Ivo Planinc, MSc, DVM: American Foulbrood in Numbers 423

SHPGI

Tanja Magdič: Conference on the Day of Higher Quality Schemes for Honey 424

BEEKEEPING TOURISM

425

ANNIVERSARIES

431

NEWS AND EVENTS

432

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING

434

ASSOCIATION OF SLOVENIA

438

SMALL ADS

443

443

Imam srečo, da sem ob svojem delu spoznal veliko izjemnih ljudi, čebelark in čebelarjev, ki so z vsem srcem vodili Čebelarsko zvezo Slovenije ter delovali v čebelarskih društvih – in to počnejo še zdaj –, pa tudi nečebelarjev v ustanovah in podjetjih, s katerimi Čebelarska zveza Slovenije sodeluje. Ob meni so tudi odlični sodelavke in sodelavci, ki sem jim še posebej hvaležen za tvorno sodelovanje s priporočilom, da naj jim bo interes naše stanovske organizacije prvi pred drugimi.

Če mi bodo zdravje in moči dopuščali, bom tudi v prihodnje ostal čebelar in kmetovalec, deloval v matičnem čebelarskem društvu, prepeval v pevskih zborih, več časa pa želim nameniti tudi družini. Drage čebelarke, spoštovani čebelarji, hvala vam za vse. Ob prihajajočih prazničnih dnevih želim vse najboljše tako vam kot vašim čebelam.

Anton Tomec

Foto: Iztek Konecna

Čebelarska zveza Slovenije želi vsem čebelarkam in čebelarjem prijetne božične praznike in uspešno čebelarsko leto 2017!

Medenjaki z marmeladno in čokoladno glazuro

Na OŠ Bakovci že nekaj let deluje čebelarski krožek pod vodstvom g. Janka Rožmana. Ob šoli je tudi manjši učni čebelnjak. Čebelarski krožek skupaj z lokalnimi čebelarji vsako leto za preostale učence pripravi predstavitev čebelarstva. Že lani smo za šolski bazar pekli medenjake, letos pa smo recepte za medenjake začeli preizkušati že nekoliko prej. Tako smo spekli medenjake, ki se od klasičnih razlikujejo že po zunanosti, saj so oblitni s čokolado. Ko jih poskusiš, ugotoviš, da se pod čokolado skriva še marmelada. Tako kot so teknili nam, upamo, da bodo tudi vam.

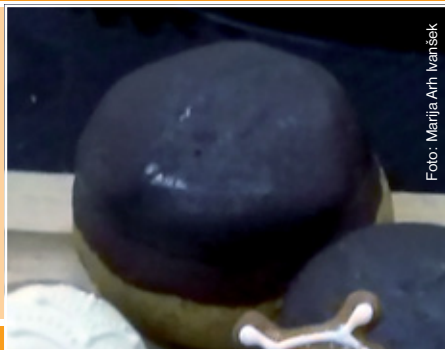

Foto: Marija Arh Ivanšek

SESTAVINE

Testo: 80 dag gladke moke, 2 veliki žlici sode bikarbone, 7 žlic tekočega medu, 2 celi jajci, 2 žlici svinjske masti, 30 dag sladkorja v prahu, 8 žlic mleka, po ščepec cimeta, muškarnega oreška, koriandra, ingverja, mletih klinčkov in pimenta (premešamo), naribana lupinica biolimone.

Glazura: domača marmelada, črna čokoladna glazura: 200 g črne čokolade, 100 g masla.

PRIPRAVA

Sladkor, jajca, mast, začimbe, limonovo lupinico in med stepemo v gosto maso ter dodamo mleko in moko s sodo bikarbono. Z mešalnikom mešamo toliko časa, dokler gre, nato zamesimo testo. Testo zavijemo v prozorno folijo in ga pustimo počivati čez noč. Iz testa naredimo svaljke, jih razrežemo na enake koščke in oblikujemo srednje velike kroglice. Testo lahko tudi razvaljamo in izrezujemo različne oblike. Medenjake pečemo pribl. 10 minut pri 180 °C. Ko jih jemljemo iz pečice, morajo biti medenjaki še mehki. Še mlačne medenjake na tanko premažemo z marmelado. Na koncu vsakega pomočimo v čokoladno glazuro, s katero prekrijemo marmelado.

Avtorica recepta: Andreja Kosednar Lebar, učiteljica OŠ Bakovci

Vaš recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si

Claudia Garrido*

Kdor želi sovražnika premagati, ga mora poznati!

Vse, kar je dobro vedeti o biologiji varoj in zdravju čebel

Učinkovita strategija za zatiranje varoj v poznem poletju in pozimi je danes ključnega pomena v vsakem uspešnem čebelarstvu. Potrebna je fleksibilnost, kajti nobeno leto ni enako prejšnjemu. Dobro poznavanje življenja varoj nas lahko obvaruje pred neprijetnimi presenečenji. K temu je kar nekaj s svojimi raziskavami doprinesla italijanska znanstvenica dr. Claudia Garrido, ki smo jo kot avtorico intervjuja z dr. Antonio Nanettijem spoznali v SČ 10/2016, str. 330.

Varoje so parazitske pršice, ki za preživetje nujno potrebujejo gostitelja – pri nas je to medonosna čebela, v Aziji pa zajeda azijsko čebelo. Najbolje se počutijo v stabilnem okolju, ki ga z aktivnim ogrevanjem oziroma po potrebi hlajenjem (vnos vode ipd.) vzdržujejo čebele, torej tam, kjer sta ustrezna temperatura in vlaga konstantni. Varoje se zelo uspešno in hitro razmnožujejo samo v pokriti zalegi. Brez čebelarjevega ukrepanja se število varoj podvoji vsake tri do štiri tedne. Iz samo 30 varoj v marcu jih lahko nastane do septembra 3.200 in te obremenjujejo in slabijo zimske čebele, ki so tiste, ki naj bi družino uspešno »pripeljale« skozi zimo in zadostno oskrbele prvo pomladansko zalego.

Varoje se ravnajo po vonju

Napadenost čebel z varojami se lahko zelo hitro stopnjuje, ker so varoje dobro prilagojene dinamiki razvoja čebelje družine. Čebele krmilke so tiste, ki transportirajo samičke varoj do ustrezno stare zalege. Ko varoje po vonju prepoznajo celico z ustrezno staro ličinko, zapustijo svoje »transportno sredstvo« – krmilko ter se naselijo v celico z žerko, ki je 15-20 ur pred pokritjem.

Varoje prepoznajo svoj »taksi« – krmilko po vonju; v tej starosti imajo krmilke namreč specifičen vonj, kar velja tudi za ličinke tik pred zabubljenjem oz. pred pokritjem celice, ki imajo drugačen vonj od mlajših žerk in tako nehote signalizirajo ugodno mesto za okupacijo celice. Ko je samička varoje v celici, ima le malo časa za razmnoževanje, čebela delavka se bo namreč polegla v 12 dneh. Po približno 60-70 urah bivanja v že pokriti celici poleže osemenjena samička varoje prvo in potem vsakih 30 ur naslednje jajčece. Vse skupaj poteka zelo hitro, jajčeca so se v samič-

ki varoje namreč razvijala že v času, ko je še zajedala odraslo čebelo zunaj celice. Spreminjanje vonja starajoče se ličinke pred zabubljenjem pa spodbudi v nekaj urah rast in poleganje prvega jajčeca. Prvo jajčece, iz katerega se izleže haploidni samček, je seveda neoplojeno, iz naslednjih 4-5, oplojenih pa se razvijejo samičke varoj, ki se v celici pariyo s svojim bratom (incest), in sicer takoj, ko spolno dozoriyo. Tudi tukaj odigra vonj odločilno vlogo, samček prepozna godnost spolno zrele sestre po njenem specifičnem vonju. Razmnoževanje varoj je torej izvrstno prilagojeno času in stadijem razvoja čebele v celici. Največja škoda, ki jo varoje povzročajo, nastaja prav v času »okupacije« zaležene celice in razmnoževanja parazitske pršice v njej. Ženski del družine varoj v celici se namreč prehranjuje s hemolimfo čebelje bube, samčki se ne prehranjujejo, ker nimajo razvitih ustnih delov. Čebele, ki se polegajo iz celic, ki so bile okupirane z varojami, tehtajo bistveno manj, v njihovi hemolimfi je občutno manj beljakovin in tudi njihova življenjska doba je znatno krajša od njihovih zdravih sester, poleženih iz nenapadenih celic; ne pozabimo pa tudi okuženosti z virusi in drugih sekundarnih infekcij ter prizadetosti zaradi njih.

Vse to pa ima tudi praktične posledice: pri zatiranju varoje ni zgolj pomembno KAKO, ampak tudi in predvsem KDAJ začeti.

Napadenost družin z varojami skozi leto

Kot je bilo uvodoma omenjeno, se podvoji število varoj vsake 3 do 4 tedne. Spomladi in v zgodnjem poletju bliskovito narašča število delavk v panju, pa

Varoje v zalegi

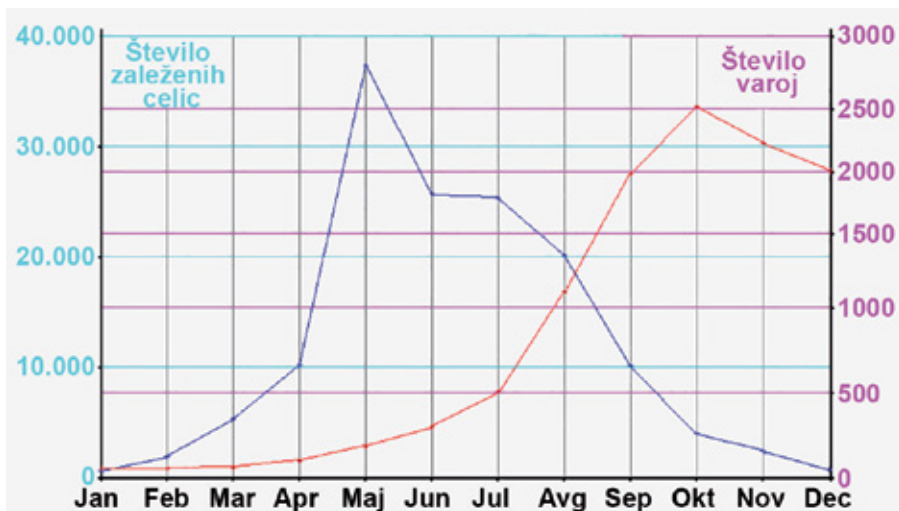
Foto: Internet

* Dr.

tudi količina zalege. Tudi varoje se v tem času intenzivnega razvoja čebelje družine dobro razmnožujejo, vendar je količina nenapadene zalege v večini in se posledično polegata zadostno število zdravih čebel. Škode, ki jo povzroča sicer naraščajoče število varoj, še ni zaznati.

Ko se poletje

prevesi v drugo polovico (po kresu), pa količina zalege najprej zastane na doseženi stopnji in nato postopoma upada, število varoj pa še vedno potencialno narašča, kar pomeni, da celico z ustrezno staro žerko tik pred zabubljenjem lahko okupira celo več osemenjenih samičk, iz take celice poležena čebela pa je zagotovo še bolj prizadeta. **V tem času, ki je za obstoj družine odločilnega pomena, je nujno potreben premišljen poseg čebelarja, s katerim bo zatiral varoje**, sicer bo njihovo število lahko nekajkrat presegllo število zaleženih celic, ki so jim na razpolago za razmnoževanje, in bo obremenjenost in poškodovanost polegajočih se zimskih čebel toliko večja. Dolgožive zimske čebele namreč skladiščijo v maščobnem tkivu beljakovinske rezerve, ki so nujno potrebne, da bi lahko spomladi pričele z nego zalege. Napadenost z varojami in posledično poškodovanost zimskih čebel pa le-tem bistveno zmanjšuje količino omenjenih beljakovinskih rezerv ter jim skrajšuje življenjsko dobo. Zato je **IZREDNEGA** pomena pravočasno pozno poletno zdravljenje,

Dinamika razvoja populacije varoj v primerjavi s številom zaleženih celic

Foto: Internet

kajti le tako bo imela pravočasno nakrmljena družina z zadostnim številom nepoškodovanih zimskih čebel možnost preživetja.

S tem pa še nismo opravili vsega. Nobeno zdravljenje ni namreč 100% učinkovito. Po pozno poletnem zdravljenju ostaja v družini še vedno zalega (če je nismo odstranili), kar pomeni, da se varoje še vedno razmnožujejo, obstaja pa tudi nezanemarljiva možnost reinvazije.

Naslednji odločujoči mejnik je **zimsko zdravljenje**, ki mora biti opravljeno strokovno in v času, ko v družinah ni pokrite zalege (načeloma je to 3 tedne po prvih slanih oz. zmrzalih – velja za panje z mrežasto podnico – op. prevajalca). Le tako bo zdravljenje do 97% uspešno in bodo družine začele novo sezono z minimalnim številom pršic.

Zdravje čebel v širšem smislu

Parazitska pršica varoja je specializirana na gostitelja – medonosno čebelo, kar pomeni, da neposredno ne zajeda čmrcljev in preostalih samotarskih čebel. Kljub temu pa napadenost čebeljih družin z varojami posredno vpliva tudi na divje živeče sorodstvo medonosnih čebel. Problem, ki ni bil izpostavljen v zgornjem besedilu, so namreč virusi, ki jih varoje prenašajo (poznanih je 18 patogenih – op. prevajalca). Eden bolj znanih je tako imenovani DWV-virus – virus deformiranih čebeljih kril (ang. Deformed wing virus – v ČTS je sicer »manj posrečeno« slovenjen kot virus popačenih čebeljih kril – op. prevajalca). Ta virus ni omejen zgolj na medonosno čebelo, ampak se z njim okužijo tudi čmrclji in druge divje čebele, ki so med drugim nezanemarljivi alternativni opraševalci tudi kulturnih rastlin. Čeprav varoje ne napadajo neposredno divjih čebel, pa so posredno odgovorne za okužbe z omenjenim DWV-virusom. Prenos virusa je

Varoja na polegajoči se čebeli.

Foto: Internet

mogoč namreč tudi ob obisku cveta: okužena čebela namreč pušča delce virusa (partikle) na cvetu in tako omogoča širjenje okužbe na čmrlja ali čebelo samotarko, ki bi obiskala tako okuženi cvet, z varojo pa se nista nikoli neposredno srečala. Ameriški znanstveniki so v začetku letošnjega leta ugotovili, da virus deformiranih kril izvira od evropskih medonosnih čebel in so bile čebele tiste, ki so okužile parazitsko pršico varojo in ne obratno. Virus pa seveda izkorišča novega gostitelja za svojo širitev in sledi širitvi varoj. Na Havajih in Novi Zelandiji je bil virus odkrit šele ob pojavu varoj. Hitro širjenje varoj znotraj populacij in naraščanje števila zajedavcev v posamezni družini pa imata za posledico še hujše okužbe z virusom.

Vplivi in posledice DWV-virusa na divje čebele žal še niso dovolj raziskani. Kaže pa, da čmrlji, okuženi z DWV-virusom, težje preživijo.

S tega gledišča dobiva »zdravje čebel« drugačen, širši pomen; s skrbjo in doslednim, pravočasnim in strokovnim zatiranjem varoj čebelarji ne skrbimo le za svoje čebele, ampak posredno prispevamo tudi k zdravju

Foto: Internet

Čebela, okužena z virusom deformiranih čebeljih kril

čmrljev in samotarskih čebel, katerih vloga v ekosistemu, katerega del smo tudi mi, morda sicer ni gospodarsko pretirano zanimiva in je težje merljiva, nikakor pa ni zanemarljiva. ■

(Prevod, priredba in lektura: V. Fajdiga)

Vir: Garrido C. (2016): Wer den Feind besiegen will ... muss den Feind kennen!. Adiz-Die Biene-Imkerfreund, let. 71, št. 11, str. 11-13.

Pia Aumeier*

Zatiranje varoj v milih zimah

Je za učinkovito zimsko zdravljenje res nujno potrebno, da so družine brez zalege?

Zadnjih nekaj let opažamo v novembru in decembru izrazito aktivnost čebel, čebele prinašajo v panj cvetni prah, negujejo zalego, kot to sicer počno v začetku čebelarke sezone februarja ali marca. Na mestu je vprašanje, ki si ga postavljamo čebelarji, kako naj bo zimsko zdravljenje z oksalno ali mlečno kislino zadostno učinkovito ob dejstvu, da je v družinah neprekinjeno prisotna zalega. Raziskovalci: dr. Pia Aumeier, Patricia Beinert, dr. Otto Boecking in dr. Gerhard Liebig so se poglobili v zgornji problem in prišli do rezultatov, ki jih objavljamo v spodnjem besedilu.

Nič čudnega ni, da pomladanske temperature v zimskih mesecih in družine, ki veselo negujejo zalego, spravljajo čebelarje v veliko zagato in celo obup. Zimsko zdravljenje z oksalno ali mlečno kislino je konec koncev zagotavljalo začetek nove čebelarke sezone z minimalnim številom varoj, pod pogojem seveda, da so družine brez zalege – takšno je bilo vsaj dosedanje mišljenje.

Kaj torej storiti, če za ta letni čas previsoke temperature in posledično čebele, ki ne prezimljajo v gruči,

marljivo izletavajo iz panja, prinašajo cvetni prah, negujejo zalego in omogočajo razmnoževanje varoj, ne dopuščajo primerne trenutka za učinkovito zimsko zdravljenje – tako imenovano odstranitev preostalih, s pozno poletnim zdravljenjem že zdesetkanih varoj? Kakšna je učinkovitost zimskega zdravljenja ob prisotnosti zalege? Je smiselno, kot nekateri svetujejo, v tem času iz panja odstraniti in uničiti zalego in tako posredno tudi varoje, ki se nahajajo v njej?

Široko zastavljen poskus, ki smo ga opravili v zimah 2014/15 in 2015/16 na 31 stojiščih v deželi NRW (Severno Porenje-Vestfalija), naj bi pojasnil, kakšen vpliv ima neprekinjeno zaleganje na številčnost parazitske pršice varoje. V projektu sta pri raziskavah sodelovala Ruhr-Univerza v Bochumu in LAVES-institut za apidologijo v Celleju. Primerjali smo stanje (količino) zalege, napadenost z varojami in uspešnost zdravljenja ob različnih vremenskih razmerah.

Ugotovitve

V povprečju je bila v mili zimi decembra 2015 zalega prisotna najmanj v vsaki tretji od 433 družin v poskusu. V mnogih družinah so matice nenavadno močno zalegale že od oktobra. Družine so bile zato ob zimskem zdravljenju v primerjavi z decembrom

* Dr.

Zatiranje varoj z raztopino oksalne kisline pri $-14,5\text{ }^{\circ}\text{C}$

2014 v povprečju trikrat močnejše okužene z varojami: 2014 s 123 (± 144), 2015 s 430 varojami (± 442).

Posebej močno so zalegale matice v družinah, kjer je bila okuženost velika. V družinah z zalego smo našli 664 varoj (± 564), pri družinah brez zalege pa le 223 (± 179) varoj. Ta fenomen

(mnogo zalege pri šibkejših ali močno okuženih družinah) je poznan iz jesenskega pregledovanja in ugotavljanja moči družin pred zazimitevjo in je tokrat prvič prepoznan in opisan tudi za obdobje mile zime.

Ker so bile zunanje temperature preko dne $5\text{--}16\text{ }^{\circ}\text{C}$, so bili pogoji za zimsko zdravljenje po metodi kapljanja oksalne kisline povsem neprimerni. Družine pogosto sploh niso prezimljale v strnjeni zimski gruči. Še več, prinašale so nektar in cvetni prah.

Učinkovitost zimskega zdravljenja

Učinkovitost zimskega zdravljenja je bila enako dobra v družinah z in brez zalege. Oba v Nemčiji dovoljena načina zimskega zdravljenja, in sicer z oksalno kislino po metodi kapljanja in z mlečno kislino po metodi pršenja sta bila visoko učinkovita in sta dosegla dober uspeh. Pri uporabi oksalne kisline po metodi kapljanja je bil uspeh 90% ($\pm 10\%$), pri uporabi mlečne kisline po metodi pršenja pa 88% ($\pm 8\%$). Pri dodatnih dveh poskusih, in sicer z oksalno kislino po metodi pršenja je bil uspeh izvrsten 97% ($\pm 3\%$), ob načinu zdravljenja z oksalno kislino po metodi kapljanja z raztopino oksalne kisline brez sladkorja pa slabši 79% ($\pm 18\%$).

Majhna količina zalege

Stopnja učinkovitosti je bila, tako predvidevamo, zato tako visoka, ker je bilo v družinah kljub vsemu malo pokrite zalege, v povprečju le 313 (± 173) pokritih celic z zalego. To ustreza približno površini ene dlani. Bistveno večja satna površina pa je bila zaležena z jajčeci.

V 32 družinah z zalego je bilo od pokritih 2300 celic z varojami okuženih le $9,8\%$. Od varoj, prisotnih v družini, pa jih je bilo le $3,4\%$ ($\pm 4,6\%$) v razmnoževalni (reproduktivni) fazi in posledično v zalegi ter nedosegljivih za tretiranje. Kljub vsem doslejšnjim bojaznim pa se večina varoj ni nahajala v maloštevilnih pokritih celicah zalege, marveč so parazitirale

odrasle čebele in so bile tako lahko dostopne za tretiranje z oksalno ali mlečno kislino.

Ko smo primerjali uspeh zimskega zdravljenja 2015 z uporabo oksalne kisline po metodi kapljanja z letom 2014, ko so bile temperature nizke in so bile družine brez zalege, smo ugotovili, da je bil uspeh zdravljenja ob mili zimi 2015 za 7% manjši. Dejstvo je, da so šle čebele v leto 2016 obremenjene z večjim številom varoj kot v leto 2015.

Odločilna pravilna aplikacija ob pravem času

Učinkovitost zimskega zatiranja varoj ob uporabi oksalne kisline po metodi kapljanja je zadovoljiva zgolj tedaj, ko ga izvajamo v družinah, ki prezimljajo v čvrsto strnjeni zimski gruči, **pri karseda nizkih zunanjih temperaturah**, najbolje zjutraj po jasni mrzli noči (tudi pri $-14,5\text{ }^{\circ}\text{C}$, kot je videti na fotografiji). (O pri nas priporočenih izletnih dnevih v bližnji prihodnosti avtorica članka ne govori – op. prevajalca). Zaradi previsokih temperatur ali odvzemanja oz. izrezovanja zaleženega satja razrahljana gruča bistveno zmanjšuje učinkovitost in posledično uspeh zimskega zdravljenja. Pomembno je tudi, da zadostno pokapljamo vsako s čebelami zasedeno ulico; če katero izpustimo, se občutno zmanjša učinkovitost zdravljenja. Pri ugotavljanju zasedenosti ulic si lahko pomagamo z žepno svetilko.

Povzetek

Iz družin ne odstranjujemo satja z zalego, ker s tem razrahljamo zimsko gručo in tako zmanjšamo učinek zimskega zatiranja varoj. Tudi ob milih zimah, kot je bila zima 2015, in prisotnosti nekaj malega zalege je možno opraviti zimsko zdravljenje do te mere uspešno, da družine do prihodnjega zdravljenja pozno poleti niso ogrožene.

V letu 2016 ni opaziti močnejše napadenosti z varojo (velja za Nemčijo-op. prevajalca), k čemer naj bi doprinesli hladna pomlad in upočasnjen razvoj družin in pa seveda čebelar z marljivim izrezovanjem trotovine, narejanjem rezervnih družin in tretiranjem le-teh z mlečno kislino v času, ko so brez pokrite zalege, torej z apitehničnimi ukrepi.

V poskusu ugotovljeno 7% zmanjšanje uspeha zimskega zatiranja varoj ob milih zimah ne bo pri 500 preostalih varojah ogrozilo obstoja družine v prihodnji sezoni, v kolikor ne bomo opustili ali zamudili pravočasnega zdravljenja po potrebi. ■

(Prevod, priredba in lektura: V. Fajdiga)

Vir: Aumeier P. (2016): Varroabehandlung in milden Wintern. Adiz-Die Biene-Imkerfreund, let. 71, št. 11, str. 14-15.

Odbira čebeljih družin, odpornih na varozo

Ralph Büchler*

Serijo člankov tujih avtorjev na temo varoj in varoze zaključujemo s prevodom intervjuja z dr. Ralphom Büchlerjem, vodjo oddelka za poskuse na čebelarstvu inštituta v Kirchhainu v Nemčiji, in sicer na temo odbire čebeljih družin, odpornih na varozo. Nekateri pomisleki in predlogi dr. Büchlerja so nov, drugačen veter v jadra vzreje in odbire zahodne medonosne čebele. Ob tej priliki bi se rad v svojem imenu, v imenu prevajalca in čebelarja zahvalil gospodu Francu Šmercu, podpredsedniku ČZS za predlagane članke, ki vsem nam – čebelarjem zanesenjakom vedrijo duha, širijo obzorja, bistrijo poglede in ostrijo poslušnost za probleme naših varovank in njihove rešitve tudi izven domačih logov. Zahvala gre tudi celotnemu uredniškemu odboru za potrpežljivo prebiranje prevodov in gospodu Janezu Gregoriju za strokovne recenzije. V prihodnjem letu si želim še več podobnih člankov.

Vladimir Fajdiga, član uredniškega odbora SČ

Čebelarstvo – beriško raziskovalci na inštitutih se trudijo z odbiro čebel, odpornih na varozo. Zanimalo nas je, kako daleč smo s takšno odbiro in kdaj bi naša čebela zmogla preživeti z varozo brez pomoči čebelarja. Dr. Ralph Büchler s Čebelarstva inštituta Kirchhain pojasnjuje in opozarja, da bi morali pri zatiranju varoj zmanjšati uporabo kemičnih sredstev.

1. Vedno znova slišimo za vzrejne programe s ciljem odbire in vzreje čebele, ki bi bila odporna na varozo. Kako daleč je še do cilja?

Na tem področju dela znanost v zadnjem času velike korake. Konkretno se ukvarjamo s tako imenovano »na varoje občutljivo higieno čebel« – samočistilnim vedenjem čebel torej, ko si same s svojih teles odstranjujejo zajedavce. V nekaterih čebeljih družinah je to početje bolj izraženo kot pri drugih. Z naprednejšo tehnologijo in metodami precizneje opravljamo meritve na in v satju z zalego in ugotavljamo uspešnost oz. neuspešnost razvoja in predvsem razmnoževanja varoj v njih. Družine, pri katerih ugotovimo višji delež varoj, ki niso sposobne raz-

množevanja, so posledično varnejše pred posledicami varoze, zato jih uporabimo pri nadaljnji odbiri. Običajno je odstotek sterilnih varoj med 10-20%, pri posameznih družinah pa je lahko tudi nekajkrat višji, in sicer 50-60%. Odbiro opravljamo na čebelah podvrste *A. m. carnica* in na buckfaški čebeli. Pri družinah, pri katerih je sterilnost spolno zrelih osebkov varoj med 50 in 60%, je zatiranje varoj s kemičnimi sredstvi nepotrebno.

2. Zakaj je to tako zelo zahtevno?

Ker traja precej časa, da identificiramo takšne družine. Potrebna so natančna opazovanja in nato ciljano razmnoževanje teh družin. Za to je potreben čas, obilo znanja in mnogo natančnega dela in truda, kar si običajen čebelar le težko privoščiti. To je tudi razlog, da je vse to doslej žal le predmet raziskav in ne širše prakse. V nadaljevanju poskušamo znanstveniki odkriti in razvozlati genetske kazalnike (markerje), ki določajo povečano samočistilno vedenje čebel. Z morebitnim odkritjem omenjenih kazalnikov bi bila odbira v praksi mnogo lažja.

Odbiro čebeljih družin, odpornih na varozo, je težko izvajati med drugim zato, ker je pri tem potrebno upoštevati tudi druge pomembne kriterije odbire, kot so: mirnost, gospodarnost, rojnost ... Ponekod po Evropi smo namreč našli čebelje družine, ki so pristo v naravi, brez človekovega posega v smislu zdravljenja, preživele kljub določeni obremenjenosti z varojami, kar potrjuje domnevo, da so nekatere družine dovolj močne in oborožene z verjetno genetsko pogojenimi mehanizmi za uspešen obračun z varojami. Pogosto pa imajo takšne družine lastnosti, nad katerimi čebelarji nismo preveč navdušeni. Le redko lahko govorimo o dobrih medaricah, močnih družinah, še redkeje o »krotkih« in mirnih čebelah ... Povsem jasno je, da lastnosti čebel, ki so posledica večdesetletne odbire v korist čebelarja, ne bomo žrtvovali v prid ene same lastnosti – odpornosti čebel na varozo.

3. Kdaj lahko pričakujemo, da bodo postale čebele odporne na varozo?

Odgovor na to vprašanje je večplasten in odvisen predvsem od tega, koliko se je pripravljena vsa čebelarstva srenja osredotočiti k doseganju cilja, da bodo čebele same uspele uspešno obračunati z varojami. Trenutno je običajna praksa v čebelarstvu zatiranje

* Dr.

varoj s kemičnimi sredstvi; ob predstavitvi novega kemičnega sredstva za zatiranje varoj čebelarji žare od veselja in navdušenja. Potrebna bo radikalna sprememba zdravljenja čebel in seveda korenit preskok v razmišljanju čebelarjev. Do odpornih čebel bomo prišli le tako, da ne bomo izvajali zdravljenja s kemičnimi sredstvi preventivno, ampak bomo zdravili le tedaj, ko bo prag škodljivosti zares presežen. To bi v nadaljevanju omogočilo uvid v različne sposobnosti posameznih družin in nudilo možnost, da bi manj odpornim družinam ciljano dodali novo matico z ustreznim potencialom odpornosti na varozo. Sodelovati bi morali seveda vsi čebelarji, le tako bi bil mogoč napredek, kar seveda pomeni, da bo za takšno spremembo potreben dogovor ter obilo prepričevanja in osveščanja na terenu. Dokler bomo pri zatiranju varoj uporabljali toliko kemije, ne moremo pričakovati čebel, odpornih na varozo. V kolikor bi takoj pristopili k zgornji koreniti spremembi zdravljenja ter prešli iz preventivnega – profilaktičnega koncepta zdravljenja na kurativni koncept in intenzivno delali na odbiri, bi verjetno potrebovali 10 let za dosego cilja – odpornost čebel na varozo.

Foto: Internet

Knjižni paščipalec (Chelifer cancroides) se prehranjuje z varojami.

4. Obstajajo morda še druge poti boja brez kemije proti varozji?

Kot omenjeno, bo preteklo še mnogo vode, da bodo vidni uspehi odbire na varozo odpornih čebeljih družin. Poznani in upam da vedno bolj uveljavljani so v zadnjem času postopki, ki jih lahko s pridom uporabimo namesto kemičnih sredstev (prekinitev zaleganja matice – pripiranje, lovni sat, odvzemanje pokrite zalege). Zelo pomembna je prekinitev zaleganja; le-ta ima za posledico po določenem času (pribl. 25 dneh) nič celic s pokrito zalego, kar pomeni, da se tudi varoje ne morejo razmnoževati. Že narava sama je predvidela prekinitev zaleganja v družini, na primer ob rojenju, ki pa ga čebelarji tako srdito in na vse kriplje preprečujemo. Postopki, kot so pripiranje matice, lovni sat in odvzem pokrite ali celo vse zalege, so izjemno učinkoviti in si zaslužijo več pozornosti ter širšo uporabo.

Posebej v zadnjem času, ko čebelarjenje postaja modna muha, velja novepečene čebelarje navajati na omenjene postopke in posledično zmanjševanje preventivne uporabe kemičnih sredstev, kajti kar se Janezek nauči, to Janez zna.

5. Kaj menite o »čebelji savni« oz. knjižnem paščipalcu (*Chelifer cancroides*) kot alternativama pri zatiranju varoj?

Omenjeni alternativni »sredstvi« imata povsem različna načina delovanja. Tehnična sredstva in ukrepi pri zatiranju varoj, kot je na primer čebelja savna, so sicer v osnovi boljši od uporabe kemičnih sredstev, vendar pa pogosto povezani z obsežnim tehničnim

vlaganjem in velikimi investicijskimi stroški. Mnenja sem, da je pamet boljša kot žamet in naj se čebelarji naučijo prav ravnati s čebelami, pa vsega tega ne bodo potrebovali. Raziskave knjižnega paščipalca se mi zdijo vsekakor zelo zanimive, kažejo namreč na to, da je čebelji panj pester ekosistem, (v kolikor ga čebelarji redno ne »očiščujemo« s kemičnimi sredstvi - op. prevajalca). V panju ne živijo samo čebele, marveč tudi drugi organizmi bolj ali manj v simbiozi, ki vplivajo drug na drugega in si tudi vzajemno pomagajo. Zagotovo je za ves »panjski ekosistem« stresno in ni dobro, da ves čas posegamo vanj tako s preventivno uporabo zdravil kot z nepotrebnim pregledovanjem čebeljih družin. Knjižni paščipalec s prehranjevanjem z varojami le-teh zagotovo ne bo uničil, je pa lahko del strategije, kako čebelje družine podpreti pri tem, da bi bile same kos varojam, brez pomoči čebelarja. ■

Jana Tashina Wörrle, Bienenjournal, 11/2016
(Prevod, priredba in lektura: V. Fajdiga)

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA**

Gladež 27
 1411 Izlake
 mobi: 041 985 313
 tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
 e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

NOVO!
Osmukalniki

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne toplinike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

Poročilo o rezultatih interne kontrole slovenskega medu za leto 2016

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Uvod

Čebelarji imajo v okviru Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva možnost brezplačnih analiz kakovosti in varnosti medu. Tako kot leta 2015 je tudi letos analize izvajal Kmetijski inštitut Slovenije.

Pri 81 vzorcih medu so izvedli meritve vsebnosti vode, električne prevodnosti in vsebnosti HMF ter senzorično in mikroskopsko analizo, pri 156 vzorcih pa meritve vsebnosti kumafosa, timola in razpadnih produktov amitraza. Kumafos vsebujeta sredstvi CheckMite® za poletno zatiranje varoj in Perizin za zimsko zatiranje, timol sredstva Apiguard, Thymovar ter Api Life Var, amitraz pa Apivar in Varidol. Kilogram medu lahko vsebuje največ 100 µg (ali 0,1 mg/kg) kumafosa oz. največ 200 µg (ali 0,2 mg/kg) amitraza ali njegovih razpadnih metabolitov. Kljub temu da za timol ni predpisane vrednosti, pa te snovi pri senzorični analizi medu ne smemo začutiti.

Označenost vzorcev

Še vedno ugotavljamo, da kar precej vzorcev ni pravilno označenih! **Neustrezno označenih je bilo 47,7 % vzorcev, 16,9 % vzorcev pa ni imelo prelepke!** Izboljšanje so opazili pri navedbi roka uporabnosti in lota živila.

Še vedno je najpogostejše neustrezno označena neto količina, najpogostejša napaka pa je bila veliko črk, saj je bila ta pri pakiranju od 200–1000 g medu manjša od 4 mm. V posameznih primerih ni bilo presledka med številko in enoto ali pa enota (»g«) sploh ni bila zapisana. V treh primerih je bila enota gram zapisana napačno (z veliko tiskano črk G ali gr). Neto količina je bila zapisana kot »Teža«.

Pri navedbi »Roka uporabnosti« čebelarji namesto navedbe »Uporabno najmanj do: sledi točen datum (dan, mesec, leto)« navajajo mesec in leto ali samo leto. Če navajajo samo letnico, prav tako ne navedejo »Uporabno najmanj do konca: sledi mesec in leto ali samo leto«. Pri nekaj vzorcih so čebelarji namesto roka uporabnosti na etiketo zapisali »Datum točenja« ali pa podatek ni bil naveden. Neskladnosti so zasledili tudi pri navedbi »Imena proizvajalca«, npr. »Slovenski med«, »Naravni med« in »Domači med«.

Pri navedbi »Serije oz. lota« živila so opazili, da označitve ni bilo ali ni bila enoznačno označena. Po-

* Mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

dobno so opazili pri označitvi »Država porekla«, saj te oznake ni bilo na etiketi. Pri navedbi oznake »Ime in naslov proizvajalca« so opazili pomanjkljivosti pri navedbi imena ali celotnega naslova proizvajalca (manjkala sta ulica in kraj).

Vsebnost vode in vrednosti HMF

Vzorci so vsebovali od 13,3 % do 18,8 % vode. Nekatere vrste medu letos vsebujejo več vode kot prejšnja leta.

V 39 vzorcih medu so bile vrednosti HMF v območju od meje kvantitativnega določanja (LOQ) do 17,5 mg/kg, glede na to pa so bili vzorci sveži in ne segrevani.

Botanično poreklo

Botanično poreklo medu so določali s pelodno in senzorično analizo ter z merjenjem električne prevodnosti. Napačno so bili določeni štirje vzorci, 25 vzorcev pa je bilo brez označbe vrste medu.

V letošnjih vzorcih je bil precej pogosto zastopan cvetni prah spominčice. V različnih deležih (od manj kot 1 % do 95%) so ga našli kar v 57 analiziranih vzorcih oz. v 70 % vzorcev. Več kot 50 % cvetnega prahu spominčice je vsebovalo 19 % vzorcev.

Vsebnost ostankov kemičnih sredstev

Ostankov timola, kumafosa in amitraza niso zaznali pri 109 vzorcih od skupaj 156 oz. so bile vrednosti teh učinkovin pod mejo kvantitativnega določanja LOQ (amitraz: LOQ = 0,01 mg/kg, kumafos: LOQ = 0,009 mg/kg, timol: LOQ = 0,07 mg/kg).

V osmih vzorcih od 156 je bila vsebnost kumafosa večja od meje kvantitativnega določanja (> 0,009 mg/kg). Razpon vrednosti je bil v območju od 0,01 do 0,02 mg/kg. Najvišja dopustna vrednost (MRL) kumafosa v medu je 0,1 mg/kg.

Vsebnost amitraza so ugotovili v 38 vzorcih od 156. Pri 27 vzorcih so določili amitraz v koncentracijskem območju od 0,01 do 0,02 mg/kg, pri šestih vzorcih so določili vrednost v območju od 0,03 do 0,05 mg/kg, pet vzorcev pa je vsebovalo več kot 0,05 mg amitraza/kg. Noben vzorec ni presegal vrednosti MRL, ki je za amitraz 0,2 mg/kg. Najvišja izmerjena vrednost je bila 0,1 mg/kg (polovica dovoljene).

Timol so našli v štirih vzorcih, največ 0,15 mg/kg. V treh vzorcih so določili 0,07 mg timola/kg, en vzo-

rec pa ga je vseboval 0,15 mg/kg. Ta snov ne povzroča tveganja za zdravje ljudi, zato slovenska in evropska zakonodaja zanjo ne predpisujeta najvišje dovoljene vsebnosti. Kljub temu pa lahko timol vpliva na okus medu. Zakonodaja v Švici predpisuje za timol MRL 0,8 mg/kg. Kot so ugotovili, je ta vrednost še sprejemljiva in ne vpliva na senzorične lastnosti medu.

Sklep

Brez dvoma je treba analize kakovosti medu nadaljevati. Čebelarje pozivamo, naj izrabijo to pomoč države, saj s tem spremljajo in nadzorujejo svojo proizvodno prakso. Tudi zakonodaja nam nalaga, da moramo svoj proizvodni proces vsake toliko časa preveriti z analizami. Glede na povpraševanje čebelarjev po analizah medu zaradi dogodkov decembra 2015 so število razpoložljivih analiz ostankov s 120 vzorcev povečali na 156 vzorcev.

Čebelarjem, ki posumijo, da zaradi njihove prakse obstaja možnost neskladnosti vzorca medu z zakono-

dajo, svetujemo, da opravijo kontrolni pregled svojega medu. Za nasvet lahko prosijo Javno svetovalno službo v čebelarstvu (JSSČ) in veterinarje, ki delujejo v okviru Nacionalnega veterinarskega inštituta.

Še vedno je nepravilno označenih precejšnje število vzorcev, in to kljub vsemu trudu, ki ga v to z delavnicami, predavanji ali enotnimi nalepkami vlaga JSSČ.

Vsekakor nas veseli, da so v medu ugotovili dokaj nizko vsebnost akaricidov. Čebelarji, izrabite možnost analiz kakovosti medu, saj je namen tega ukrepa svetovanje pri odpravi napak, torej pomoč čebelarjem. V prihodnjem programskem obdobju bodo na voljo tudi brezplačne analize drugih čebeljih pridelkov. ■

Viri:

Kmecl, V., in sod. (2016): Zaključno poročilo analize medu v letu 2016, Sklop 1: Kontrola kakovosti medu, Kmetijski inštitut Slovenije.

Kmecl, V., in sod. (2016): Zaključno poročilo analize medu v letu 2016, Sklop 2: Kontrola ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj, Kmetijski inštitut Slovenije.

Poklukarjevi dnevi – Iz znanosti v prakso

Marjan Papež*, marjan.papez@kgzs.si

Slovensko akademsko čebelarsko društvo (SAČD) je konec oktobra na Kmetijskem inštitutu Slovenije (KIS) organiziralo 2. znanstveno posvetovanje o čebelah in čebelarstvu, ki je v spomin na dr. Janeza Poklukarja, prvega predsednika SAČD, poimenovano »Poklukarjevi dnevi«.

Na posvetu so bile predstavljene različne strokovne in raziskovalne dejavnosti v čebelarstvu, usmerjene v nove izzive in iskanje skupnih rešitev za izboljšanje preživetja čebel ter ohranjanje odlične kakovosti čebeljih pridelkov.

Največji izziv: ohraniti rasno čistost kranjske čebele

Za večino udeležencev je bil najzanimivejši referat **dr. Petra Kozmusa** iz Čebelarске zveze Slovenije o rezultatih morfološke analize populacije kranjske čebele na podlagi obarvanosti obročkov na zadku. Že nekaj let se namreč na posameznih območjih Slovenije, predvsem ob meji z Italijo in Avstrijo v Dravski dolini, pojavlja nesorazmerno veliko število čebel z rumeno obarvanimi obročki na zadkih. To seveda ni značilnost kranjske čebele, ampak kaže na mešanje ter vdor drugih ras in križancev čebel v Slovenijo.

* Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Slovenija si je zagotovila in se hkrati zavezala, da bo kot izvorno območje kranjske čebele to varovala in jo vzdrževala čisto. Zato so se v okviru ukrepov v čebelarstvu leta 2011 lotili raziskave o navzočnosti čebel z rumenimi obročki na zadkih. Takrat je bilo povprečno 5,6 odstotka takih čebel, na obmejnem območju z Italijo tudi več kot 20 odstotkov, na Koroškem pa do 10 odstotkov. Za ohranjanje rasne čistosti je bila omogočena brezplačna zamenjava matic. V obdobju od leta 2011–2015 je bilo tako zamenjanih približno 6000 matic. Seveda so čebelarji tudi sami izločali ma-

Čebelarskega posveta na Kmetijskem inštitutu Slovenije se je v dopoldanskem in popoldanskem delu skupaj udeležilo približno 80 ljudi.

tice iz družin, v katerih je bilo večje število čebel z rumenimi zadki. Ko so lani znova izvedli podobno analizo, se je pokazalo, da se je stanje precej izboljšalo. Delež čebel z enim ali dvema rumenima obročkoma na zadkih se je zmanjšal na 1,22 odstotka.

Vsak čmrklj svojo pesem gode

Pozornost je pritegnila raziskava o načinu prepoznavanja vrst čmrkljev. Kot so ugotovili do zdaj, v Sloveniji živi 35 vrst teh žuželk. **Dr. Anton Gradišek** z Inštituta Jožef Stefan je v poskusu ugotavljal vrsto čmrkljev na podlagi pogostosti njihovega izletavanja, še zlasti pa na podlagi zvoka njihovega brenčanja. Na podlagi brenčanja so identificirali 13 vrst čmrkljev in izdelali tudi mobilno aplikacijo za določanje vrste čmrkljev.

Matica ni enaka matiči

Dr. Maja Smodiš Škerl s Kmetijskega inštituta Slovenije je predstavila rezultate deset let trajajočega spremljanja kakovosti čebeljih matic pri slovenskih vzrejevalcih. Matice so merili in tehtali ter spremljali navzočnost nekaterih bolezni in virusov. Na podlagi rezultatov predlagajo, da bi matice certificirali bodisi kot visokokakovostne (niso okužene z nosečo, njihova masa mora biti več kot 200 mg itd.) bodisi kot tržne matice (preostale).

Na področju patologije čebel so bile predstavljene raziskave o škodljivosti nekaterih sredstev za varstvo rastlin, škodljivosti hidroksimetilfururala (HMF) za čebele, obolenjih, ki jih povzročajo virusi, in o zatiranju varoj.

HMF kot možen sovražnik čebel

Mag. Snežana Jurišić, Kmetijski inštitut Slovenije: »HMF je naravna sestavina medu, njegov delež pa se povečuje s staranjem in povišanih temperaturami. Dokler je HMF v manjših koncentracijah, za čebele ni problematičen, večje koncentracije HMF pa povzročajo čezmerno odmiranje čebel. V poskusu smo ugotovili, da do 15. dneva starosti ni večjih razlik, potem se je pokazala razlika, saj so čebele, ki so imele v hrani večjo količino HMF (100 in 1500 mg/kg pogače), začele množično odmirati. Iz navedenega sledi, da lahko pretirano segrevanje hrane za čebele skrajša njihovo življenjsko dobo.«

Z apitehničnimi ukrepi nad varoje

Referat **Metke Pislak Ocepek** z Veterinarske fakultete *Spremljanje čebeljih družin kot podlaga za zatiranje varoj* sicer ni bil predstavljen, kljub temu pa povzemamo nekaj ključnih ugotovitev. Dve leti zapored so na 96 stojščih pri 288 čebeljih družinah spremljali stanje napadenosti čebeljih družin z varojami. Z raziskavo so potrdili doktrino zdravljenja, da

je na prvem mestu spremljanje napadenosti čebeljih družin in pravočasno zatiranje varoj z ustrežno, za določeno obdobje čebelarjenja dopustno metodo.

Vse družine v preletni razdalji (približno 3 kilometre) je priporočljivo zdraviti sočasno. Poleg tega je treba nujno poskrbeti za zalogo hrane, saj čebelje družine nikoli ne smejo biti lačne. Raziskava je še pokazala, da čebelarji za zmanjšanje napadenosti z varojami premalo uporabljajo apitehnične ukrepe (izrezovanje trotovine, narejanje ometencev in narejencev itd.).

Poznopoletna skrb za družine je ključ do uspešne prihodnje sezone

Za uspešno čebelarjenje v prihodnjem letu je izjemno pomembna oskrba čebeljih družin v poznopoletnem obdobju, je v svojem referatu zapisal **dr. Stanko Kapun** iz Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije – Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota. Od sredine julija do konca avgusta se izleže večina zimskih čebel, te pa morajo biti dobro nahranjene, bodisi s hrano iz narave (setev medovitih rastlin, kot je na primer ajda) bodisi s hrano, ki jo zagotovi čebelar.

Poklukarjevi dnevi so logično nadaljevanje dejavnosti, ki jih je dr. Janez Poklukar (1960–2004) izvajal na svoji prekratki znanstveno-strokovno-praktični čebelarški poti. Prispevek dr. Janeza Poklukarja k razvoju slovenskega čebelarstva je brez pretiravanja izjemen. Največ svoje energije je namenjal selekciji in ohranitvi kranjske čebele, tehnologiji čebelarjenja, čebelarški zakonodaji in umeščanju čebelarstva v ukrepe kmetijske politike.

Ukvarjal se je z aktualnimi čebelarškimi problemi, kot je npr. varoza, predaval je na Univerzi v Ljubljani in Zagrebu ter pripravil številna predavanja doma in v tujini. Imel je tudi izjemen občutek za sočloveka, saj je veliko svoje energije namenjal osebnim stikom. Bil je pobudnik ustanovitve Slovenskega akademskega čebelarškega društva, ki je bilo v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije organizator tega posveta.

Cvetni prah da, a kako ga pridobiti?

Na področju tehnologije čebelarjenja je pritegnil pozornost referat **Nataše Lilek** iz Čebelarstva zveze Slovenije o optimizaciji pridelave cvetnega prahu. Pridobivanje cvetnega prahu osmukanca je zahtevno, saj se zaradi obilice hranilnih snovi hitro kvari. Za pridobivanje cvetnega prahu so na voljo različne vrste osmukalnikov, vendar imajo vsi manjše ali večje pomanjkljivosti in so pogosto izdelani iz nekakovo-

Zbornik in posamezni referati so na voljo v elektronski obliki na spletni strani Kmetijskega inštituta Slovenije: www.kis.si/Poklukarjevi_dnevi_2016. Dogodek so podprli Čebelarstvo Rihar Kocjan, Hiša medu Božnar, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Vetconsult pharma.

stnih materialov. Zato so izdelali prototip osmukalnika, ki naj bi odpravil te pomanjkljivosti. Prvi rezultati so obetavni, saj so v precejšnji meri odpravili težave s plesnjenjem in preveliko kondenzacijo vode, vendar bo treba prototip še izboljšati.

Podcenjeno urbano čebelarjenje

Zanimivo sliko razpršenosti ali – še bolje rečeno – gostote čebeljih družin v mestih je nazorno predstavil **dr. Franc Potočnik**. V zadnjih letih je veliko slišati o čebelarjenju v mestih in tudi o naklonjenosti do takšnega čebelarjenja, zelo malo pa je pomislekov glede tega. Dr. Potočnik meni, da je premalo upoštevana nosilna zmogljivost mestnega okolja. Povedano drugače: pašni viri so omejeni, prenaseljenost s čebelami pa povzroča tudi negativne posledice. ■

Novice iz sveta

Španija

V panju se v vosku v satju sčasoma nakopičijo pigmenti iz propolisa in peloda, zaradi česar se njegova bela barva najprej spremeni v rumeno in nato celo v umazano rjavo. S tem se znižuje tudi njegova cena. Zato je razbarvanje (»beljenje«) starega čebeljega voska od nekdanj pomemben postopek njegovega recikliranja. Odkar so ugotovili, da se v vosku kopičijo akaricidi, ki jih čebelarji uporabljamo za zatiranje varoj, postaja pri recikliranju voska vse pomembnejše tudi odstranjevanje ostankov teh učinkovin, vendar za to za zdaj še ne poznamo standardnega ekonomičnega postopka.

Zelo obetavni so rezultati poskusa, v katerem so kot odstranjevalo (adsorbent) uporabili mešanico aktivnega oglja (Norit SA4 PAH) in belilne gline (Tonsil Su-

preme 114 FF). Vosek in adsorbent (v težnem deležu 0,04/4,0 voska) so pri 90 °C in atmosferskem tlaku 45 minut centrifugirali pri 250 vrtljajih na minuto. Iz 66 vzorcev z izmerjenimi izhodiščnimi parametri onesnaževal so odstranili več kot 80 % pigmentov, $93,4 \pm 7,40$ % klorfenvinfosa in $93,1 \pm 3,90$ % kumafofa. Ker je postopek za omenjena onesnaževala dokaj učinkovit (manj, v povprečju 35-odstotno, za tav-fluvalinate) in razmeroma preprost, lahko postane tudi ekonomičen način čiščenja starega voska. Upamo, da bo takšen postopek za čiščenje voska kmalu dostopen tudi v Sloveniji. ■

Tone Žakelj

Vir: Bonvehi J. S., Orantes-Bermejo F. J. (2016): Discoloration and adsorption of acaricides from beeswax. Journal of Food Process Engineering. doi:10.1111/jfpe.12344.

Srebrnik 20 Čebelc

Izdan v podporo projektu
20. MAJ, SVETOVNI DAN ČEBEL

Shranjen je v darilni embalaži s priloženim certifikatom in opisom projekta 20. maj – svetovni dan čebel v slovenskem in angleškem jeziku.

Čistina: 925/000 › Masa: 20 g › Premer: 38 mm › Naklada: 700

Cena: 42 eur

Naročila: miran@medium.si, 04 580 50 20, www.medium.si

Danilo Bevk*, danilo.bevk@nib.si

Evropa dobila rdeči seznam čebel

Evropski rdeči seznam čebel je pregled ogroženosti v Evropi živečih čebel, izmed katerih je medonosna čebela ena od skoraj 2000 vrst. Pripravljen je glede na smernice Svetovne zveze za varstvo narave (IUCN), ki so v svetu najbolj sprejet sistem merjenja stopnje ogroženosti. Seznam je izšel leta 2014, pri pripravi pa je sodelovalo več kot 40 vodilnih evropskih poznavalcev čebel.

Ogrožena četrtnina vrst čmrljev

Na svetu je znanih približno 20.000 vrst čebel, od teh jih v Evropi živi 1965. Tako kot biotska pestrost se tudi pestrost čebel povečuje od severa proti jugu. Največja je tako v Sredozemlju, po pestrosti pa izstopajo Balkanski, Apeninski in Pirenejski polotok. Petina vrst je za Evropo endemičnih, to pa pomeni, da živijo samo na tej celini. Največ endemičnih vrst je gorskih in otoških.

Po podatkih rdečega seznama je v Evropi ogroženih 9,2 % čebel, blizu ogroženosti pa jih je 5,2 %. Številka je verjetno precej podcenjena, saj za več kot polovico vrst ni dovolj podatkov, da bi sploh lahko ocenili stopnjo ogroženosti. Delež ogroženih čebel je tako v resnici od 4 % (če so neogrožene vse vrste, za katere nimamo dovolj podatkov) do 60,7 % (če so ogrožene vse vrste, za katere nimamo dovolj podatkov). Skoraj 30 % ogroženih vrst je za Evropo endemičnih.

Analizirali so tudi populacijske trende, torej gibanje velikosti populacij. Pri 7,7 % vrst se populacije zmanjšujejo, pri 12,6 % vrst so bolj ali manj stabilne, pri 0,7 % vrst se povečujejo, kar za 79 % vrst pa ni dovolj podatkov, da bi lahko ocenili, ali se njihovo število zmanjšuje ali povečuje.

Slika je najjasnejša pri čmrljih, saj so med vsemi divjimi čebelami najbolj raziskani. Od 68 vrst, kolikor jih živi v Evropi, je ogroženih kar 23,6 %, blizu ogroženosti pa je 4,4 % vrst. Pri skoraj polovici vrst čmrljev se populacije zmanjšujejo, pri tretjini so stabilne, pri nekaj več kot desetini se povečujejo, za desetino vrst pa populacijski trendi niso znani.

Čebele najbolj ogroža intenzivno kmetijstvo

Rdeči seznam vključuje tudi analizo vzrokov ogroženosti. Najpomembnejša dejavnika ogrožanja

čebel v Evropi sta širjenje in intenzifikacija kmetijstva ter s tem povezana izguba življenjskega prostora, pa tudi uporaba pesticidov. Kmetijstvo naj bi negativno vplivalo na vsaj 366 vrst. V Angliji so zaradi siliranja (zgodnje košnje) in intenzivne paše izgubili že 97 % nekdanjih cvetočih travnikov, na Švedskem celo 97–99 %. To je še posebej negativno za vrste, ki za svoj razvoj potrebujejo več časa, npr. za čmrlje. Ti potrebujejo hrano več mesecev, da končajo svoj življenjski krog, intenzivno obdelani travniki pa jim tega ne zagotavljajo. Spremembe so zelo neugodne tudi za vrste, ki so specializirane in se hranijo samo na nekaj vrstah rastlin. Negativen vpliv ima tudi intenzivna paša, zlasti v Sredozemlju, in to ne samo zaradi uničevanja rastlinja, ampak tudi zaradi večje nevarnosti požarov.

Pesticidi in drugi viri onesnaženja so kot vir ogrožanja prepoznani pri 259 vrstah, bodisi z neposrednim vplivom na čebele bodisi posredno zaradi uničevanja rastlin s herbicidi. Pomemben dejavnik ogrožanja je tudi urbanizacija. Pritisk na življenjski prostor čebel je zaradi širjenja naselij izrazil zlasti v Sredozemlju, kjer se vse bolj širi turistična dejavnost. Podobno čebele v alpskem svetu ogroža urejanje oz. gradnja smučišč in s tem povezane infrastrukture. V Sredozemlju čebele ogrožajo tudi požari, kot kaže, pa bodo ti v prihodnje zaradi podnebnih sprememb še pogostejši. Podnebne spremembe bodo vplivale na življenje čebel tudi drugod po Evropi.

Na evropski ravni še ni varstvenih ukrepov za čebele

Delo vključuje tudi analizo naravovarstvenih ukrepov za čebele. Čeprav čebele zagotavljajo nepogrešljivo ekosistemsko storitev – opraševanje, pa na ravni Evropske unije še vedno niso sprejeti varstveni ukrepi, ki bi bili namenjeni prav njim. Njihove potrebe sicer delno zadovoljujejo kmetijsko-okoljske sheme,

* Dr., Nacionalni inštitut za biologijo

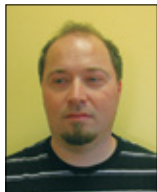
prav tako veliko ogroženih vrst živi na območjih Nature 2000, ki obsega 18 % površine EU. Nekatere države, npr. Velika Britanija, imajo nacionalne načrte varovanja čebel, večina držav, tudi Slovenija, pa ima samo nacionalni rdeči seznam čebel.

Pripravljavci seznama so pripravili tudi nabor priporočil. Zaradi pomanjkanja podatkov priporočajo razvoj sistematičnega monitoringa pestrosti in številnosti čebel na ravni držav in Evrope. Povečati bi bilo treba varovanje življenjskega prostora čebel, razviti nove

kmetijskookoljske sheme, ki bi bile namenjene prav zagotavljanju paše in gnezdenju divjih čebel. Več pozornosti bi bilo treba nameniti tudi raziskavam dejavnikov, ki ogrožajo čebele.

Rdeči seznam je pomemben prispevek k pregledu stanja čebel v Evropi in kot tak dobrodošel pripomoček pri argumentiranju nadaljnjih prizadevanj za ohranitev pestrosti čebel. Upam tudi, da bo očitno pomanjkanje podatkov dodatna spodbuda za okrepitev raziskav na tem področju. ■

DELO ČEBELARJA

Čebelarjeva opravila v decembru

Jure Justinek – Zgornja Ložnica, jure.justinek@czs.si

Koledarsko leto je naokoli in pred nami je praznični december. Čebele so se stisnile v gručo in tako bodo ostale vse do pomladi, ko se bo njihov razvoj začel na novo. Čebelar ta mesec pri čebelah nima kakega pomembnega dela, pravzaprav bo za čebele naredil še največ, če jih bo pustil pri miru. Izjema je zimsko zatiranje varoj, pri katerem pač ne gre drugače, kot da odpremo panje in opravimo to delo.

Zadnja leta zimsko zatiranje vedno izvajam ta mesec, saj so zime vse milejše in je novembra v čebelji družini še vedno zalega – vsaj na mojem območju je bilo tako tudi letos. Velja opozoriti, da je zimsko zatiranje varoj nujno, uspešno pa je le, če v družini ni več zalege. To poudarjam zato, da se resnično prepričamo o stanju v čebelji družini in da to delo opravimo natančno in nadvse skrbno. Za ta namen sam vedno uporabljam oksalno kislino po metodi kapanja, kot mi predpiše naša veterinarska stroka. **Letos je bilo v družinah neverjetno veliko varoj, razlogov za to pa je več.** Lanska zima je bila dokaj mila, zato so se čebele začele že zgodaj razvijati, enako pa velja tudi za varoje. Leto je bilo tudi razmeroma hladno in vlažno ter izjemno rojivo, vse to pa je koristilo razvoju varoj. **Že junija je bilo stanje v družinah skoraj alarmantno, pravzaprav takšno, kot je navadno šele avgusta. Kdor varoj letos vso sezono ni nadzoroval, je že ostal brez čebel. Žal ugotavljam, da je iz leta v leto težje čebelariti, saj se je vsako leto treba hitro prilagajati danim razmeram ter dosledno in pravočasno ukrepati.** Opažam tudi, da so zimske gruče v mojih panjih letos manjše kot navadno, to pa pomeni, da so varoje povzročile nekaj škode, a na srečo za zdaj še brez izgub.

Sočasno z zimskim zatiranjem varoj panje tudi opažim. Večina mojih panjev je sicer zadaj brez vratc, namesto njih pa je tam vse leto nameščena 5 cm debela penasta guma, tako da pri teh ni treba narediti ničesar. Del mojih panjev je klasičnih, zato pri teh zadaj namestim 5 cm debelo penasto gumo ter odprem loputice na vratcih, da odvečna vlaga lahko uhaja iz panja in penasta guma ne plesni. Po zimskem zatiranju in paženju panjev v čebelje družine vse do pomladi ne posegam več. Pri paženju panjev je pomembno, da material, ki ga uporabimo za ta namen, dobro tesni. Če ne, potem se v panjih pojavlja preprih, zato se čebele počutijo slabše, kot če panj sploh ne bi bil opažen.

Če tega nismo storili že prej, lahko decembra tudi znižamo žrela panjev, s čimer onemogočimo vstop mišim in rovkam, poleg tega pa v čebelnjaku nastavimo pasti in vabe za glodavce.

S temi opravili smo delo pri čebelah za to leto končali. Ostanejo nam le še druga čebelar-

Na večini panjev imam namesto vrat 5 cm peno

Foto: Gregor Lužar

ska opravila, ki sicer niso neposredno povezana z delom pri čebelah. To so predvsem različna izobraževanja, ki potekajo pozimi (udeležbo še zlasti priporočam začetnikom!), in društveni občni zbori, na katerih pokramljamo s svojimi čebelarskimi kolegi in tako ob prijetnem druženju bogatimo svoje znanje. Prav tako nam ta mesec ponuja priložnosti za prodajo naših pridelkov na različnih sejmi in stojnicah. Naredimo si tudi načrt dela za prihodnje leto in zberimo ponudbe za stvari, ki jih bomo potrebovali

v novi sezoni, žičimo satnike in si večere krajšajmo z brskanjem po spletu, na katerem najdemo precej uporabnih čebelarskih strani.

Ne koncu tega pisanja naj povem še, da mi je bilo v čast pisati letošnja mesečna navodila. Upam, da ste v njih našli kaj uporabnega zase. V novem letu vam želim obilo zdravja in sreče ter osebnega zadovoljstva pri delu s čebelami. Naj vam uspešno prezimijo in v novi sezoni napolnijo vaše posode za med. Naj medi! ■

ZDRAVJE ČEBEL

Huda gniloba čebelje zalege v številkah

Ivo Planinc*, ivo.planinc@vf.uni-lj.si

Huda gniloba čebelje zalege je bakterijska bolezen pokrite zalege. Zaradi sposobnosti mikroorganizma, da v neugodnih okoliščinah ustvarja izjemno odporne spore, je zatiranje hude gnilobe zelo oteženo. Za to bolezen ne poznamo zdravila, pa tudi pri razkuževanju, s katerim uničimo spore povzročitelja, smo lahko uspešni samo z nekaterimi razkužili, a še to le pod določenimi pogoji.

V tem letu smo v Sloveniji ugotovili hudo gnilobo v 76 čebelnjakih oz. v **0,55 %** vseh čebelnjakov. Zaradi nezmožnosti zdravljenja hude gnilobe je še kako pomembno zgodnje odkrivanje bolezni, ko se ta še ne razširi na druge družine v čebelnjaku oz. na druge čebelnjake v okolici. Bolezen smo dolžni zatirati po zakonu, zato mora vsak čebelar kakršen koli sum, da se je družina okužila s hudo gnilobo, takoj prijaviti pristojnemu veterinarju NVI.

Letos je veterinarje o sumu te bolezni obvestilo samo **22 čebelarjev** (28,9 % od 76 ugotovljenih primerov). V zvezi s tem naj poudarim, da seveda ni nujno, da že čebelar posumi na hudo gnilobo, nujno pa je, da ob rednih pregledih opazi neobičajen razvoj in neobičajno vedenje družine, da zalega ne kaže običajnega videza ... Ob pregledu veterinar sum dokončno potrdi ali ovrže. Z zgodnjim odkrivanjem tistih družin, pri katerih se pojavijo klinični znaki, ter z njihovim izločanjem skušamo pred okužbo obvarovati vse preostale družine v čebelarstvu. S tem lahko občutno zmanjšamo škodo, ki nastane zaradi uničenja okuženih družin. To leto je bilo v Sloveniji zaradi hude gnilobe uničenih **411 čebeljih družin** oz. **0,20 %** vseh čebeljih družin.

Za zgodnje odkrivanje bolezni nam je v pomoč tudi laboratorijska analiza medu, s katero ugotavljamo navzočnost spor *Paenibacillus larvae*. Spore se

lahko v medu pojavijo že pred kliničnim izbruhom bolezni, zato nas rezultati analiz usmerjajo pri našem preventivnem delu. Vsako leto veterinarji NVI od vzamemo **800 vzorcev medu**. Najpogostejši vzrok prenosa bolezni med čebeljimi družinami je ropanje. Ker imamo v Sloveniji **8,9 čebelje družine/km²** in veliko premikov čebel, mora biti vsak čebelar izjemno odgovoren do svojih čebel, posredno pa tudi do vseh čebel v preletni razdalji od čebelnjaka.

Za vsak premik čebeljih družin je treba na podlagi Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege – *Pestis apium* (Ur. l. RS, št. 119/06) še pred premikom pri pristojnem veterinarju NVI pridobiti potrdilo Promet s čebelami. V prvem delu čebelar s svojim podpisom potrdi, da čebele v njegovem čebelnjaku ne kažejo znakov hude gnilobe čebelje zalege. Pristojni veterinar pa s podpisom potrdi, da za območje, na katerem stoji čebelnjak, ne velja prepoved prometa zaradi pojava hude gnilobe čebelje zalege niti ni postavljen sum bolezni. Leta 2016 je bilo za premik čebel izdanih **2861 potrdil** Promet s čebelami. Za to, da vsak čebelar lahko s podpisom potrdi, da njegove čebele ne kažejo znakov hude gnilobe, mora poznati vsaj osnovne spremembe. Veterinarji NVI že vsa leta izvajamo predavanja tudi s področja poznavanja hude gnilobe. V programskem letu 2015/2016 smo v okviru Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2016 (Ur. l. RS, št. 6/14) izvedli **38 predavanj** z naslovom Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah, na katerih smo govorili tudi o hudi gnilobi, še posebej pa o prepoznavanju osnovnih kliničnih znakov bolezni, ukrepanju ob njenem pojavu in pravilnem razkuževanju. S to tematiko so bili seznanjeni tudi vsi čebelarji začetniki. Predavanj se je skupaj

* Mag., dr. vet. med., Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut, enota Nova Gorica

udeležilo **2438 čebelarjev** oz. **22,90 %** vseh registriranih čebelarjev.

Vsa čebelarstva društva, še posebej tista, ki še nikoli niso organizirala predavanj o hudi gnilobi, pozivam, da se za predavanje o tej bolezni dogovorijo z območnim veterinarjem.

Vsem čebelarkam in čebelarjem želim vesel božič ter srečno in zadovoljno leto 2017! ■

Viri:

Centralni register čebelnjakov (SIRIS, UVHVR, MKGP).
Potočnik, F. (2016): Urbano čebelarjenje v Sloveniji. 2. znanstveno posvetovanje o čebelah in čebelarstvu. Zbornik referatov. Ljubljana: KIS, 65–73.

SMGO

Posvet ob dnevu shem višjih kakovosti medu

Tanja Magdič*, tanja.magdic@czs.si

V okviru 1. festivala čebeljih pridelkov in izdelkov je v soboto, 15. oktobra 2016, na celjskem sejmišču potekal posvet ob dnevu shem višjih kakovosti medu. Udeležilo se ga je več kot 50 čebelarjev. Kratkemu uvodnemu pozdravu predsednika ČZS g. Boštjana Noča je sledila predstavitev vseh shem višjih kakovosti na območju Slovenije ter pogojev in prednosti vključevanja vanje. Osrednji poudarek posveta je bil namenjen zagotavljanju kakovosti in varnosti medu, saj mora to postati trajna skrb in odgovornost slehernega čebelarja. Udeležencem so bili predstavljeni tudi izsledki zunanjih kontrol certifikacijskega organa. Vključevanje v sheme kakovosti je priložnost za povečanje prepoznavnosti in izboljšanje ekonomičnosti,

poleg tega pa čebelarji s tem porabnikom zagotavljamo pridelke višje kakovosti – to pa naši kupci od nas tudi pričakujejo! Pomembnost vključevanja v sheme kakovosti podpira tudi evropska kmetijska politika. Lidija Lipič Berlec z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je predstavila program ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2017–2019. Novi program med drugim vključuje tudi ukrep Tehnična pomoč čebelarjem, ki v prihodnjem programskem obdobju predvideva več sredstev za čebelarje, vključene v sheme kakovosti. V prihodnjih treh letih bo posebna pozornost namenjena promociji shem kakovosti medu, saj smo na evropskem razpisu za ta namen prejeli 395.950 EUR nepovratnih sredstev. Vključevanje v sheme kakovosti je priložnost tako za čebelarje kot porabnike – izkoristimo jo! ■

* Svetovalka JSSČ za ekonomiko

OBVESTILO – Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Vse uporabnike obveščamo, da morajo do konca leta (31. 12. 2016) posredovati poročila o porabljenih prelepkah SMGO in količini z njimi označenega medu. Obrazec za poročanje (obrazec 5) najdete na spletni strani ČZS.

SMGO št. evenc	Število novih članov SMGO oktobra 2016	Število članov, ki so izstopili oktobra 2016	Število vseh članov SMGO oktobra 2016
		9	4

Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z go. Natašo Lilek: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si v rubriki SMGO.

UGODNO

- ČEBELARSKA OPREMA
- EMBALAŽA ZA MED
- MED IN MEDENI IZDELKI

✉ info@cebelarski-center.eu
 🏠 www.cebelarski-center.eu
 📞 041 474 897 • 031 752 626
 🛒 Partizanska cesta 31, Lenart

Čebelarstvo v Črno goro (II. del)

Uspešno trženje in apiturizem

Tretji dan smo se na poti v Kolašin ustavili na mostu čez reko Taro. Ob postanku smo obiskali čebelarstvo Ščepanović. Črnogorski čebelarji znajo dobro tržiti pridelan med. Ne glede na nizek standard in nizke plače v primerjavi z našimi (povprečna mesečna neto plača je približno 470 EUR) svoj med prodajajo po 10–12 EUR/kg. Na tržnicah je še vedno veliko prodaje medu in drugih izdelkov brez etiket, težave imajo tudi s ponarejenim medom. Opazili smo tudi nekaj čebelarstev, ki se zavedajo svoje priložnosti, zato so oblikovala svoje etikete, ukvarjajo pa se tudi s čebelarstvom. Takšno je npr. čebelarstvo Ščepanović, v katerem so s turističnimi agencijami dogovorjeni za obiske turistov. Med ogledi čebelarstva brez težav prodajo tako svoj med kot tudi druge pridelke. Eden izmed ponudnikov nam je zaupal, da črnogorska zakonodaja za zdaj od njih ne zahteva dodatne registracije za predelavo (npr. medene pijače), prav tako ne poznajo trošarin ali davčnih blagajn. Se pa zavedajo, da bo v bližnji prihodnosti treba urediti tudi to, saj zaradi tega ponikne veliko denarja.

Želja Čebelarstva Črne gore je tudi uvedba prepoznavnega kozarca, v katerega bi polnili zgolj med, pridelan v Črni gori. Oblikovno so ga že zasnovali, vendar nimajo denarja za njegovo izdelavo. Upajo, da bodo na ta način delno rešili tudi problematiko prodaje ponarejenega medu sumljivega izvora.

Od tod nas je pot vodila do nekdanje črnogorske prestolnice Cetinje. V tem mestu smo si v muzeju kralja Nikole vzeli čas za spoznavanje črnogorske kulturne in zgodovinske dediščine. V okolici Cetinja smo obiskali čebelarja Nikolo Martinovića, ki ima tudi velike apituristične načrte. Uresničiti jih bo skušal z vključitvijo v projekt Čebelarstva poti in pripovedi. Čebelarji g. Martinovića je, da je bolj kot količina pomembna kakovost. Čebelarstvo odlikujejo

Foto: MB

Čebelarstvo Ščepanović v povezavi z apiturizmom uspešno trži čebelarje pridelke.

skrbno negovana in urejena okolica, vrt, v katerem je stojišče nakladnih panjev, ter odnos do čebel.

Vzreja matic v Črni gori

V tej sredozemski državi je avtohtono razširjena kranjska čebela. Koliko se razlikuje od naše kranjske čebele, ni znano. Podvrsta na nacionalni ravni ni zaščitena, zato tamkajšnji čebelarji lahko kupujejo tudi čebele oz. matice drugih podvrst. Prav tako nimajo rejskega programa za selekcijo ali zaščito njihovih čebel.

Vzreja matic poteka organizirano v sodelovanju med vzrejevalci, SPOCG in selekcijskim centrom iz Beograda v Srbiji. Vzrejevalci dobijo iz srbskega centra selekcionirane matice za vzrejo matic za prodajo. Prodajo koordinira in omogoča SPOCG, ki od vzrejevalcev prevzema vzrejene matice, jih vpiše v register in jim dodeli rodovniško številko, čebelarji pa jih kupujejo neposredno pri zvezi. Poleg rodovniške številke so na matičnici napisani tudi podatki o vzrejevalcu.

Pčelarstvo – črnogorsko čebelarstvo glasilo ter usposabljanje čebelarjev

Naslednji dan smo se ustavili v obmorskem mestu Budva. Tamkajšnji čebelarji so nas povabili na večerjo, med katero smo si izmenjali informacije in se pogovarjali o čebelarstvu. Ob tej priložnosti se nam je pridružil g. Vaso Stanišić, urednik čebelarstva glasila SPOCG Pčelarstvo, ki je začelo izhajati leta 2001. Gre za mesečnik, ki za zdaj izhaja dvanajstkrat na leto. Razmišljajo, da bi združili januarsko in februarško številko, tako da bi glasilo izhajalo enajstkrat na leto. Glasilo obsega 28 strani notranjosti in štiri strani ovitka. Po besedah urednika je največji izziv priskrbeti dovolj vsebin za objavo, še posebej strokovnih. Krog piscev člankov je

Foto: MB

Čebelarstvo Martinović

Foto: MB

Pčelarstvo – čebelarsko glasilo

zelo omejen, saj vseh skupaj ni več kot deset. Pri zagotavljanju vsebin si pomagajo s ponatiskovanjem vsebin iz srbskih, bosanskih in hrvaških čebelarskih revij ter s povzemanjem vsebin s spleta. Še tisti avtorji, ki so pripravljene napisati članek, to najpogosteje naredijo tako, da s prepisovanjem drugod objavljenih člankov ustvarijo nekakšen kolaž. Urednik, ki želi dosledno navajati vire, ima zato veliko nesoglasij z avtorji, saj se prestrašijo njegovega profesionalnega pristopa k urejanju vsebin. Ob tem zlasti obžaluje, da strokovnih člankov ne piše več domačih strokovnjakov. Kot primer navede profesorja biologije in kmetijstva, ki je do nedavnega za vsako številko napisal enega do dva članka, zdaj pa ne želi več sodelovati. Stroške izdajanja glasila znižujejo z distribucijo prek čebelarskih društev. Člani glasila ne dobijo po pošti, temveč ga osebno prevzamejo na sedežu domačega društva. Urednik Vaso Stanišić sicer ni čebelar, temveč poklicni novinar na čakanju na upokojitev, zato honorarno dela za SPOCG in tudi za druge črnogorske časopise. S čebelami je povezan zgolj prek brata čebelarja. V hierarhiji organizacije je urednik podrejen uredniškemu odboru. Ko pripravi posamezno številko, jo mora še pred tiskanjem poslati v potrditev odboru. Ta lahko zahteva določene popravke ali celo nasprotuje objavi kakega prispevka, vendar se to navadno ne dogaja. Tako kot v Slovenskem čebelarju tudi v njihovem glasilu poleg drugih strokovnih vsebin obstaja stalna rubrika Čebelarjeva opravila. Objavljajo še članke o delovanju društev, srečanjih, sestankih ali obiskih sejmov.

Usposabljanja čebelarjev izvajajo domači predavatelji, po navadi na območjih, na katerih živijo. Lani so v Črno goro za tri dni povabili dr. Antonia Nanettija. Razmišljali so tudi o tem, kako bi v

čebelarstvo vključili mlade. Ministrstvo za kmetijstvo začetnikom subvencionira nakup treh panjev in treh čebeljih družin, vendar morajo 20 odstotkov vrednosti nakupa plačati sami. SPOCG mladim čebelarjem določi tudi mentorja, ki jih uvaja v čebelarstvo. Mentorji so praviloma čebelarske starešine oz. upokojeni čebelarji, ki imajo čas, njihovo delo z začetniki pa je volontersko. Čebelarska društva so zainteresirana za mentorstvo začetnikom, ker tako v društvo pridobijo nove člane. Na področju izobraževanja so letos v sodelovanju z ministrstvom za izobraževanje dosegli velik premik naprej, saj so uvedli nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelarka. Za leto 2017 načrtujejo tudi ustanovitev čebelarske šole, v kateri se bodo izobraževali kandidati za pridobitev NKP čebelar/čebelarka. Šola bo odprta za vse čebelarje, saj NPK čebelar/čebelarka ni del rednega poklicnega šolstva na srednji stopnji. Šolanje bo potekalo v Hiši medu, ta pa bo objavila javni poziv s pogoji za vpis. Sodelovanje s šolami in vrtci poteka le z občasnimi akcijami, kot npr. lani, ko so predstavniki SPOCG v vsakem mestu obiskali po eno šolo in učencem razdelili lesene deščice, da so jih ti pozneje poslikali s čebelarskimi motivi kot panjske končnice. Ker je bila ta akcija zelo uspešna, razmišljajo o njenem skorajšnjem nadaljevanju.

Zahvala

S postankom v Budvi sta se končala naš obisk v Črni gori in druženje s črnogorskimi čebelarji. Vsem, ki so nas tako gostoljubno sprejeli, se zahvaljujemo za njihov trud in jim želimo veliko uspehov pri razvoju čebelarstva. Zahvaljujemo se tudi predsedniku g. Boštjanu Noču, ki je poskrbel, da na poti nismo bili lačni, hvala pa tudi nekaterim drugim udeležencem, ki so poskrbeli, da so zadeve potekale »tekoče« in da smo s pomočjo domačih zdravil vsi ostali čili in zdravi ter dobre volje.

Lidija Senič, Peter Kozmus, Nataša Lilek, Tomaž Samec, Marko Borko in Tanja Magdič

Foto: MB

»Zadnja večerja« s črnogorskimi čebelarji

SLOVENSKI ČEBELAR

CXVIII. LETNIK – LETO 2016

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped.

Arh Ivanšek, Marija:

Pikantne goveje kroglice z zavitkom rdečega zelja
in hrušk na grahovem pireju z medom.....354

Ahčin, Miran:

Torta Strahinj – žlahтна ajdova torta s skuto in medom..... 71

Auguštin, Vlado:

Tehtnica – pomemben pripomoček v čebelnjaku.....8
Temeljiti spomladanski pregled čebeljih družin 59
Gradilni satnik – orodje v boju proti varojam in še za kaj..... 93
Preprečevanje rojenja..... 130
Zamenjava matice..... 166
Narejanje rezervnih družin po kostanjevi paši257
Krmiljenje čebeljih družin v AŽ-panju257
Izločanje kumafosa iz čebeljih panjev334

Aumeier, Pia:

Zatiranje varoj v milih zimah?..... 413

Atelšek, Ivan:

Prelepo je bilo, da bi lahko trajalo 85

Bevk, Danilo:

Srečanje povezave SUPER-B in povabilo k sodelovanju
v spletni anketi 61
Letno srečanje povezave SUPER-B v Romuniji.....376
Evropa dobila rdeči seznam čebel421

Borko, Marko:

Janez Posedi: »Ves med, pridelan v Sloveniji, je varen«.....2
Inštitut za javno zdravje: tudi podrobnejša analiza
medu ne kaže tveganj 133
39. ApiSlovenija 2016..... 145
14. slovenski čebelarški praznik 2016 v Račah..... 211
39. državno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev231
Najboljše posikave panjskih končnic v letu 2016232
Razlike v mikrolokacijah čebelnjakov.....259
Vnuč Antona Žnidaršiča Anton Ogorelec o svojem dedku.. 313
Čebelarja srebrna na Finger Lakes International Wine
Competition 2016 18
Slovenci dvakrat srebrni v Pragi..... 319
Čebelarji začetniki o zimskem zatiranju varoj382
Čebelarška steklena skulptura393

Borštnik, Brane:

Kako čebelariti v AŽ-panjskem sistemu brez
premeščanja satja?..... 77

Bozovičar, Aleš:

Predstavitve Aleša Bozovičarja – novega svetovalca
JSSČ, specialista za tehnologijo čebelarjenja.....400

Božič, Janko, Cvetka Cokan, Marko Hrastelj, Valentina Hrastnik, Franc Jakič, Sergej Kos, Dušan Meznarič, Jani Tomaž Pucihar in Nataša Klemenčič Štrukelj:

Obisk čebel na ajdi na poskusnih poljih kmetijskih šol
v letu 2015..... 67

Božnar, Malči:

25. dnevi medu v Polhovem Gradcu272

Brcin, Milan:

60 let delovanja Obalnega čebelarškega društva Koper
(1955–2015) 28

Bregar, Gregor:

Primer dobre prakse: Dan odprtih vrat v ČD Radeče..... 126

Büchler, Ralph:

Odbira čebeljih družin, odpornih na varozo 415

ČD Rače:

Gremo na Štajersko – 14. čebelarški praznik 128

ČD Velka-Sladki vrh:

V spomin Jožetu Nekrepu (1925–2015).....206

ČD Vojnik in Blagovna:

Medeni puran v zelenjavni kotlovini..... 317

Čopar, Ivan:

Kontrolirana kakovost – zaupanje kupcev..... 99

ČZS:

Odziv ČZS na poročilo in izjave UVHVVR2
Skupna izjava predsednikov čebelarških društev
in Čebelarške zveze Slovenije..... 53
UVHVVR odgovarja na vprašanja 90
65. redni volilni občni zbor za predsednika ČZS izvolil
Boštjana Noča 124
Skupna izjava o dejavnostih na področju čebelarstva po
aferti z nedovoljenimi zdravili, sprejeta 9. marca 2016..... 144
Izbran logotip za Apimondio 2021..... 215
Pahor v OZN o svetovnem dnevu čebel.....352
Čebelarška ekscurzija ČZS v Črno goro (I. del).....391
Slovenski čebelarji – na voljo bodo unikatna
slovenska čebelarška oblačila za prosti čas..... 397
Čebelarška ekscurzija ČZS v Črno goro (II. del)..... 425

Dimc, Barbara:

Friderika Kunstelj dopolnila 95 let 27
Čebelar in pradedek Ivan Topole..... 70
Obisk pri 94-letnem čebelarju Viktorju Saksidi..... 188
Obisk pri čebelarki Slavi Račić 188

Garrido, Claudia:		Čebelarjeva opravila v septembru.....	304
Kdor želi sovražnika premagati, ga mora poznati!	411	Čebelarjeva opravila v oktobru	339
Golob - Klančič, Jožica:		Čebelarjeva opravila v novembru	384
Medovite trajnice ob domačem čebelnjaku.....	69	Čebelarjeva opravila v decembru	422
Medovite trajnice in skrajne vremenske razmere.....	104	Kandolf Borovšak, Andreja:	
Franc Šivic in drugi: Čebelje paše v Sloveniji.....	346	Poročilo o rezultatih interne kontrole slovenskega medu	58
Gregori, Janez:		Krmljenje čebeljih družin	94
Kako se lotevam odbire pri svojih čebelah	136	Varen med – odgovornost vsakega čebelarja.....	132
Problem sladkorja v medu in deviško satje.....	176	Pristnost medu – skrb vsakega čebelarja	133
Kodeks ČD Kranjska Gora	189	V panjih poskrbimo za vosek brez ostankov akaricidov.....	169
Nova vrsta noseme.....	307	Zagotavljanje sledljivosti – pogoj za dajanje	
Slovenski čebelarji smo opozarjali	331	čebeljih pridelkov v promet	295
V kakšnih panjih pravzaprav čebelarimo slovenski		Med – cenjeno in zaupanja vredno živilo	296
čebelarji?	389	Dan apiterapije v Mariboru	388
Gril, Avgust:		Poročilo o rezultatih interne kontrole slovenskega	
Uvodnik	81	medu za leto 2016.....	417
Horvat, Marija, in Blanka Vombergar:		Kandolf Borovšak, Andreja, in Nataša Lilek:	
Ajdovi medenjaki.....	108	Na Apimondii v Koreji (II. del).....	11
Hrovat, Tone:		Kapl, Viktor:	
Spodbuda Toneta Hrovata čebelarjem	48	Nadstrešek za nakladno čebelarjenje.....	303
JAZMP:		Klemenčič, Janez:	
Kako postopati ob neželenih učinkih akaricidov		Moje čebelarjenje in vrednost blagovne znamke SMGO	15
pri zdravljenju čebel?.....	19	Klemenčič Štrukelj, Nataša:	
Jenčič, Vlasta:		Skupaj zmoremo povrniti ugled slovenskemu	
Študenti 5. letnika veterinarske medicine na obisku v		čebelarstvu – Dan odprtih vrat	126
Čebelarstvu Koki v Potočah pri Preddvoru	29	Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev 2016	251
V spomin prof. dr. Nežki Snoj (1930–2016).....	247	Nadaljevanje projekta »Kar sejemo, to žanjemo« v letu 2016	252
Jevševar, Bojan:		Ko ajda na polju zacveti – letos na več kot 4000 hektarjih!.....	310
Strokovna čebelarstva ekskurzija OČZ Brežice v Medžimurje.....	27	Kako nagovoriti kupce?	374
Čebele so otroci sonca.....	429	Kojek, Boštjan:	
JUB, d. o. o.:		Paženje čebeljih družin – nuja ali odvečno delo	9
Zaščita kovinskih delov čebelnjaka	261	Strokovna razprava o pomenu kakovosti čebelarstva opreme..	134
Slovesen zaključek akcije JUBINI gredo za med		Kokelj, Stane:	
za obnovo šolskih čebelnjakov	394	Predstavitve moje prakse v sistemu SMGO	269
Jug, Marjan:		Kosednar Lebar, Andreja:	
Marjan Jug, kandidat za predsednika ČZS.....	50	Medenjaki z marmelado in čokoladno glazuro	410
Jurič, Alenka:		Kovačič, Robert:	
Sistematično zatiranje varoj – zdravstveni vidik (I. del).....	224	Živeti življenje čebelarja.....	317
Sistematično zatiranje varoj – zdravstveni vidik (II. del).....	264	Kozmus, Peter:	
Jus, Andrej:		Čebelarstva konferenca v Bolgariji.....	146
Uvodnik	329	Svetovni dan čebel in čebelarstva zavest.....	147
Justinek, Jure:		Rezultati morfološke analize čistosti kranjske	
Čebelarjeva opravila v januarju.....	16	čebele v Sloveniji	172
Ocena čebelarstva pašne sezone 2015	21	Zakaj je pomembna izbira trotoev?	216
Čebelarjeva opravila v februarju.....	65	Populacijska dinamika varoj v čebelji družini	255
Čebelarjeva opravila v marcu.....	101	Koroški čebelarji naj nam bodo za zgled!	337
Čebelarjeva opravila v aprilu	141	Prepričljiva podpora FAO razglasitvi svetovnega dne čebel	372
Čebelarjeva opravila v maju	182	Koželj, Vida:	
Čebelarjeva opravila v juniju	222	Slovesnost ob 240. obletnici nastanka prve	
Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu.....	262	v slovenščini napisane čebelarstva knjige.....	270

Kragolnik, Aleksander:

Primer dobre prakse: Dan odprtih vrat šentjernejskih
čebelarjev 214

Krivec, Anton:

Pevski zbor ČZS uspešno deluje 31

Kuhar, Valentin:

Črnomaljski čebelarji obiskali prijatelje v Derventi in
Bosanskem Brodu 390

Leskovec, Miro:

Dve butalski – s humorjem nad afero 91

Lešnik, Vida:

Na kaj moramo biti pozorni oktobra? 341

Lilek, Nataša:

Ostanki akaricidov v cvetnem prahu 6

Mikroorganizmi v cvetnem prahu 96

Priprava na osmukanje cvetnega prahu 168

Ugotovitve interne kontrole medu iz sistema
višje kakovosti (SMGO) 181

Okrogla miza »Čebele in trajnostni razvoj« 210

Poskrbite za ustrezno shranjevanje osmukanega
cvetnega prahu 219

Evropski teden čebel in opravevanja: »Čebele skrbijo
za Evropejce. Ali Evropejci skrbimo za čebele?« 250

Vključevanje v sheme višje kakovosti (1. del) 308

Vključevanje v sheme višje kakovosti (2. del) 344

Magdič, Tanja:

Privlačna embalaža – pomemben del prodaje 297

Slovensko kosilo, pripravljeno iz zaščitenih kmetijskih
pridelkov in izdelkov 32

Dan čebelarskega turizma 33

Kako prepričamo kupca, da bo kupil naš med? 375

Posvet ob dnevu shem višjih kakovosti medu 424

Mandelj, Matej:

Analiza ankete o SMGO 227

Marušič, Blaž:

Obnova starega panja 179

Matavž, Lidija:

Kako dolgo živijo čebele? 341

Metelko, Miha:

Uvodnik 249

Mulej, Barbara:

Zelje z jabolki, kostanjem in medom 190

Mühlemann, Andreas:

Zimsko zatiranje varoj v Švici 333

Nagode, Janez:

Uvodnik 249

Nanetti, Antonio:

Pipiranje matic (omejevanje zaleganja) po italijansko 330

Noč, Boštjan:

Nadškof msgr. Stanislav Zore podpira svetovni dan čebel 3

Odkritje prenovljene plošče v spomin na
Antona Janšo v Augartnu 26

Maksimiljan Vaupotič – najstarejši član ČZS 28

Boštjan Noč, kandidat za predsednika ČZS 51

Obiskali smo g. Jurija Senegačnika 70

Uvodnik 121

Program za obdobje 2016–2020 123

Desetletnica medenega zajtrka z množičnim
pevskim zborom 291

Oražem, Tamara:

Poletni sladoled medena sivka 274

Osojnik, Gasan:

Prvi zemljevid prazgodovinskih domovanj
medonosne čebele v Evropi 346

Oš Mozirje:

V smetani pečeni ajdovi štruklji 396

Ožura, David:

Čebelarsko poletno branje 271

Papež, Marjan:

SAČD ima nov logotip 190

Poklularjevi dnevi – Iz znanosti v prakso 418

Peljhan, Anka:

O projektu Kuhnapatu 396

Peunik Okorn, Petra:

Praznovanje 80. obletnice ustanovitve ČD Stična 314

Planinc, Ivo:

Veterinarski nasveti za marec 103

Huda gniloba čebelje zalege v številkah 423

Plut, Stanislav:

Obisk belokranjskih čebelarjev v Požarevcu 272

Podgoršek, Peter, Mitja Nakrst in Maja Smodiš Škerl:

Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2015 218

Polutnik, Blanka:

Slavnostna akademija ob 140-letnici Čebelarskega
društva Henrik Peternel Celje 431

Porok, Anita:

Strokovna ekskurzija apiterapevtov v Romunijo 311

Popovič, Snežana:

Uvodnik 1

Potisk, Gorazd:

Čebelarski krožek z nasadom medovitih rastlin 387

Prebil, Janko:

Janko Prebil, kandidat za predsednika ČZS 52

Purnat, Marko:

Moja čebelarska praksa v sistemu SMGO 63

Pušnik, Janez:

Zmagovalni recept s tekmovanja v medeni kulinariki –
piščančja obara z žličniki in koroško strdjo.....233

Pušnik, Vlado:

Odrpito pismo ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano..... 86
Valerij Nikolajevič Korž: Čebele nam dajejo zdravje100
Simpozij ob svetovnem dnevu apiterapije189

Ravnjak, Blanka:

Strokovna ekskurzija v Zeleno prestolnico Evrope.....430

Rodman, Aleš:

»Prvo mednarodno ocenjevanje medov na
Moravskem – KYJOV 2016«.....432

Rogelj Jenko, Mira:

V pričakovanju uspešnega zimskega zatiranja
varoj v družinah brez zalege383

Rozman, Miha:

V članstvu SMGO od samega začetka139

Rožman, Miroslav:

Uvodnik.....289

Samec, Tomaž:

Po strokovni razpravi o osnovni odbiri ter
Dnevu kranjske čebele.....217
Tehnologija pridobivanja propolisa.....220

Senič, Lidija:

Čebelarški dan na 54. sejmu AGRA in kronanje
nove medene kraljice353
Program ukrepov na področju čebelarstva v
obdobju 2017–2019.....398

Sivec, Marija:

Kaj počnejo z varojami Avstriji?267
Neverjetna čebelarstva Poljska.....348
Čebelarški mojstri v Črni gori.....427

Skerbiš, Suzana:

Ukrepi za zaščito zdravja čebel v januarju18

Skok, Elena:

Ob Dnevu odprtih vrat okrogla miza »Čebelarjenje
v srednjem delu Slovenije«316

Skok, Marjan:

Uvodnik.....41

Slatinšek, Jelka:

Izdelki, primerni za zaščito čebelnjakov.....138

Smodiš Škerl, Maja:

Tiametoksam in klotianidin dokazano škodujeta
čebeljim maticam.....292
7. evropska čebelarstva konferenca EURBEE v Romuniji.....377

Smrdelj, Andreja:

Na obisku v hrvaški Istri.....312

Svete, Tomaž:

Tomaž Svete, kandidat za predsednika ČZS.....49

Šalehar, Andrej:

240 let prve čebelarstva knjige v slovenskem jeziku.....105

Šalehar, Andrej, Janez Gregori, Peter Dovč in

Anton Koželj:

Ali je bil Anton Janša pred odhodom na Dunaj
na Koroškem? Prvo poročilo23

Škof, Martina:

Dnevnik veterinarskih posegov186

Šivic, Franc:

Novice iz sveta14
Novice iz sveta62
Novice iz sveta98
Novice iz sveta135
Novice iz sveta171
Novice iz sveta221
Vlado Pušnik: Apiterapija.....228
Novice iz sveta258
Novice iz sveta338
Inovacije v čebelarstvu342
Čebele so njene prijateljice351
Tujerodne medovite rastline386

Šivic, Franc, in Vladimir Fajdiga:

Novice iz sveta298

Šivic, Franc, Vladimir Fajdiga in Marko Borko:

Novice iz sveta380

Šolar, Franci:

Primer dobre prakse: Dan odprtih vrat v ČD Laško163

Štravs Podlogar, Eva:

Uvodnik.....161

Tomec, Anton:

Ustanovljena je sekcija ponudnikov apiturizma.....187
Uvodnik.....409

Uredniški odbor:

Uvodnik.....369

Vrtačnik, Karolina:

Kaj imam pa jaz od tega?.....229

Zielke, Kerrin:

Napadalni sev virusa ogroža čebele307

Zupančič, Mitja:

Ekološko čebelarstvo v Sloveniji300

Žakelj, Tone:

Novice iz sveta420

Čebelarji v Črni gori

Letos smo se čebelarji odpravili na izlet v Črno goro. Ker takšen izlet oz. strokovno ekskurzijo načrtujemo že eno leto vnaprej, žal nismo vedeli, da se bodo tja odpravili tudi predstavniki ČZS, sicer z drugačnimi cilji od naših, pa vendar. Odpotovali smo le teden dni za njimi. Naš tokratni cilj je bil Nikšič. Črna gora je tako majhna, da smo si v štirih dneh, kolikor smo bili tam, ogledali tudi Podgorico, Cetinje in Lovčen ter samostan Ostrog. Našim gostiteljem je bilo žal, da nismo ostali kak dan več, da bi nas popeljali še na Taro in v nacionalni park Durmitor. Žal.

V Nikšiču je bil prav med našim obiskom sejem medu na prostem. Ne prej in ne potem ni deževalo, ko pa smo se na ogled odpravili mi, se je ulila taka ploha, da smo bili v hipu premočeni. Pokušnja in nakupi medu so bili v hipu pozabljeni. Tudi za to nam je žal.

Kamor koli pridemo, vedno sprašujemo čebelarje iste stvari: koliko jih je, kako so organizirani, kakšne paše imajo, s čim krmijo svoje čebele in kako jih zdravijo. Doslej smo »obredli« že dobršen del Vzhodne Evrope. Ljudje so tam prijazni, ustrezljivi in – kar je po mojem najpomembneje – pošteni. Tako smo izvedeli vse, kar nas je zanimalo, in še več. Morda slovenski čebelarji (zmotno) mislimo, da smo že čebelarji narod, vendar s svojimi 10.000 čebelarji in 150.000 panji še ne podiramo rekordov. Ne bom trdila, da so Črnogorci boljši od nas, vendar so zaradi razmer, v katerih čebelarijo, vredni vsega priznanja in spoštovanja.

Črnogorci se kot čebelarji organizirajo šele v zadnjem času. Še pred desetimi leti so bili čebelarji prepuščeni sami sebi in s čebelarjenjem so se po večini ukvarjali upokojenci. Niso imeli čebelarskih društev, niso imeli svojega čebelarskega glasila, pri nakupu opreme pa so bili odvisni od Bosne in Hercegovine ter Srbije. Pred desetimi leti so se po slovenskem vzoru organizirali v društva. Zdaj je v tej državi približno 30 društev, v katera je včlanjenih približno 2500 čebelarjev. Največje je Čebelarsko društvo Nikšič s približno 250 člani, vendar približno 100 čebelarjev na tem območju še vedno ni včlanjenih vanj. Enako je tudi drugod po državi, čeprav je stanje že občutno boljše, kot je bilo na začetku, ko je bila v društva včlanjena manj kot tretjina vseh čebelarjev. K včlanjevanju pomaga tudi to, da jim v zadnjem času s 150.000 evri na leto finančno pomaga država, ki subvencionira nakup matic, čebelarske opreme, izobraževanje mladih čebelarjev, zdravila in še kaj. Letos so bile subvencije namenjene tudi za nakup voska. Poleg tega, da jim

voska primanjkuje, tudi sami priznavajo, da je kakovost njihovega voska dvomljiva. Čebelarji so bili doslej odvisni od voska iz Srbije, vendar je ta vseboval veliko parafina in bogsigavedi kakšnih zdravil še. Vosek bi radi standardizirali po evropskih merilih, zato so se za tak ukrep odločili na ravni države.

Večina čebelarjev čebelari na DB-satju s kranjsko čebelo. Glede na to, da so tako rekoč v Sredozemlju, me je zanimalo, zakaj ne gojijo italijanske čebele, ki vzredi močnejšo družino in je bolj prilagojena njihovemu podnebnju ter vroči klimi. Odgovorili so mi, da so »kranjci zvesti zato, ker jo gojijo že dolgo in ker se je vse doslej izkazala kot dobra«. Po njihovi oceni (točnih podatkov nimajo) je v državi približno 4000 čebelarjev. Le redki med njimi imajo manj kot 40 ali 50 panjev. Kdor je že kdaj bil v Črni gori ve, da je to dežela kamenja in grmičevja z minimalno obdelovalne zemlje. Zato ni presenetljivo, da so tamkajšnji donosi komaj 10 kg na panj, cena medu pa 10 evrov. Samo prevaževalci – ti pa so v večini –, ki spomladi poberejo nižinske paše in pozneje prepeljejo svoje čebele na približno 1200 m visoke planote, lahko točijo še dodatnih 10 kg, če je leto rododarno. No, letos ni bilo.

Da bi čebelarji imeli boljše matice, država subvencionira tudi nakup teh. Z vzrejo matic se ukvarja približno 90 čebelarjev, ki dobijo matice matere iz selekcijskih centrov, očetje pa so njihovi domači troti. Čebelar plača za eno matico 6 evrov, vzrejevalec pa dobi 10 evrov, seveda če izpolnjuje vse predpisane pogoje. Razliko v ceni plača država.

Društva dobijo državni denar proporcionalno – kolikor večje je društvo, toliko več ga dobi. Zадnje čase skušajo urediti tudi vse druge do zdaj neurejene zadeve v zvezi s čebelarjenjem. Tako nimajo niti pašnega reda niti katastra, prevozi na paše niso urejeni, zato lahko vsak pelje svoje čebele, kamor hoče. Nimajo veterinarjev, specializiranih za čebele, čeprav si jih želijo. Čebelarje želijo izobraževati za samostojno delo s čebelami (t. i. »pčelar« 3. stop-

Foto: Marija Sivec

nje, pri nas je to NPK), pa nimajo ljudi, ki bi to lahko prevzeli. Želijo se organizirati na neki višji ravni, pa se jim zatika, najpogosteje pri kadrih. Ko smo izrazili željo, da bi obiskali kako čebelarstvo trgovino, so nam povedali, da v vsej Črni gori ni niti ene take trgovine.

Imajo pa Hišo medu. Moram priznati, da nas je bila večina zelo presenečena in razočarana, ko smo v Danilovgradu obiskali njihovo Hišo medu. Pričakovali smo – kaj vem, kaj. Polnilnico za med, laboratorij, čebelarstvo trgovino, satnišnico ... Satnišnico smo sicer res videli, in to tolikšno, da bi lahko zadostila povpraševanje čebelarjev iz vse Črne gore, vendar je večji del stavbe namenjen invertiranju in skladiščenju invertnega sladkorja. Invertni sladkor? Za krmljenje čebel? Ali morda za izdelavo umetnega medu. V državi, v kateri te čebelarji opozorijo, da »ne kupuj medu v trgovini ali na stojnicah, ker so to več ali manj ponaredki«, da je v njihovi državi mogoče kupiti »sto i jedan ukus meda« in da med delajo celo iz karameliziranega sladkorja z dodatkom ekstakta Fante v prahu, ne veš več, kaj bi si mislil.

Vendar se trudijo. Komaj deset let je, odkar so ustanovili čebelarstvo zvezo, in nekaj rezultatov je že vidnih. Navsezadnje je glede na število prebivalcev v Črni gori več čebelarjev kot pri nas, pa tudi panjev

imajo več. Če je v Sloveniji en čebelar na 220 prebivalcev, je v Črni gori en čebelar na 160 prebivalcev, naš čebelar ima v povprečju 15 panjev, njihov pa 25. Torej, Slovenci, kje smo? Jim bo uspelo, za kar si prizadevajo? Bodo standardizirali vosek po naših merilih, zdravili čebele z zdravili po evropskih standardih in zajezili proizvodnjo ponarejenega medu? Osebnostno mislim, da je to velik zalogaj, trajalo bo. Imajo pa voljo in tudi ljudi, ki so pripravljeni zagristi v to. Če bodo vztrajali, če si ne bodo metali polen pod noge, bodo uspeli. Verjamem vanje. Srečno, Črnogorci!

Marija Sivec, čebelarstvo mojstrica

Čebelarstvo tehnika

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin in donosa
- pravočasno ukrepanje ob rojenju **samo**
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev **95,40 EUR**

www.apiscale.eu 041/844-482
Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

KONIGIN

Tovarna čebelarstvo opreme iz Madžarske

www.konigin-trade.com
Nudimo Vam proizvode s 4-letno garancijo po zelo ugodnih konkurenčnih cenah z dostavo na dom

Obiščite nas na sejmih in izkoristite 10% sejemski popust!
Sejmi: Bjelovar, Pazin, Celje, Zagreb, Opatija in Split

Telefon: +386 31 266 193, +36 70 360 2881 E-mail: fodor@konigin-trade.com

MIZARSTVO KRŽE

1930

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (činkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Čebele so otroci sonca

Verjetno so tudi romantične misli prispevale k temu, da je Priročnik za čebelarje Stjepana Brijačka tako zanimiv in da je vedno znova prijetno branje. Še prijetnejši in zanimivejši pa je avtor sam, zato se je čebelarjem OČZ Brežice letošnja strokovna ekskurzija vtisnila globoko v spomin. Obiskali smo čebelarско društvo v Vočinu na Hrvaškem (Udruga pčelara »Papuk« Vočin), kjer so nas razveselili z gostoljubnostjo in s poučnim programom.

Severna pobočja naravnega parka Papuk so za čebelarstvo bolj revno, a zelo zdravo okolje, zato je tako rekoč samoumevno, da so se tamkajšnji čebelarji spontano usmerili v ekološko čebelarjenje. V območju doleta čebel so samo ekstenzivne kmetijske površine, zato njihove čebele ne ogrožajo strupi, 90 odstotkov površin pa je gozdnatih. Prav zdravo okolje zagotavlja boljše zdravje čebel, zato kot edino preventivno sredstvo uporabljajo le mravljinčno kislino. Predsednik Milanko Jeličić nam je natančno opisal njihov uveljavljeni postopek uporabe te kisline: v panj vstavijo z mravljinčno kislino pokapano vpojno krpo v polivinilu (približno 2 ml na sat čebel). Čebelarji v LR-panjih, zaradi majhnih donosov medu pa so se usmerili v intenzivno pridelavo cvetnega prahu. Pridelavo tega čebeljega proizvoda je na Hrvaškem kot pomembno čebelarско dejavnost uveljavil njihov častni predsednik Stjepan Brijaček.

84-letni Stjepan Brijaček je šolski primer človeka, ki z voljo in visokim intelektom premaguje vse težave. Po drugi svetovni vojni je bil kot pobalin hudo kaznovan za radovednost, saj je ob nesreči z najdenim razstrelivom izgubil oko in roko. Kljub temu je bil vse življenje zelo dejaven, bil je celo jugoslovanski prvak v reliju, zelo prizadeven je bil v lovski družini, predvsem pa je bil velik čebelar in promotor sodobnega čebelarstva na Hrvaškem. Ob tem pa je treba priznati, da je njegova žena dokaz za resničnost reka, da za vsakim uspešnim moškim stoji uspešna ženska. Čebelariti je začel iz radovednosti, ko je na svojem vrtu našel prvi roj. Svoje čebelarstvo je razvil v donosno dejavnost, hkrati pa je svoje znanje raz-

Foto: Ludvik Divjak

Častni predsednik Stjepan Brijaček in predsednik Milanko Jeličić

dajal s predavanji in končno tudi z izdajo Priročnika za čebelarje (priročnik si je mogoče izposoditi v Čebelarški knjižnici Janeza Goličnika na ČZS, op. ur.).

Brežiški čebelarji smo očarani nad vočinskimi, saj smo videli, kako 30-člansko društvo v skromnih razmerah spreminja tako rekoč vso občino v čebelarско skupnost. Izdelali so medno pot, čebelarско kataster, oblikovali svoja interna pravila, s katerimi ohranjajo enakomerno razpršenost čebeljih družin po občini v skladu s katastrom, oblikujejo tudi svojo blagovno znamko za čebelje pridelke in z dobrim sodelovanjem znižujejo stroške. S sočasno uporabo mravljinčne kisline v vseh čebelnjakih zelo uspešno zatirajo varoje, zato jim zadostuje samo poletno zdravljenje. Pokazali so nam stare, a še vedno najboljše higijenske metode, prav tako pa najnovejša iskanja in inovacije, s katerimi bi lahko zniževali stroške in prihranili čas za delo s čebelami. Videli smo razkuževanje s kavstično sodo, parafiniranje panjev, celoten proces pridelave cvetnega prahu, trajne satnice iz umetne mase, ob vsem tem pa so nas še odlično pogostili z odojki, jagnjetino in graševino.

Bojan Jevševar

Matični mleček – čebelji kruhek – tinktura propolisa

Matični mleček: 100 g – 40 EUR, 500 g – 160 EUR, 1000 g – 280 EUR

Izkopanec: 50 g – 6 EUR, 100 g – 10 EUR, 500 g – 45 EUR

Tinktura propolisa: 30 ml – 2,5 EUR, 50 ml – 4 EUR

Ti odlični čebelji proizvodi bodo na voljo na sejmu ApiSlovenija 11. in 12. marca 2017 na celjskem sejmišču (dvorana D).

Balazs Kiss, Colibri Alba Kft, Székesfehérvár 41 str., 8000 Krasznai, Madžarska

Strokovna ekskurzija v Zeleno prestolnico Evrope

Konec avgusta, ko nam narava že daje prve sadove in ko tudi čebelarji že lahko ovrednotimo svojo »letino«, je pravi čas za to, da izpopolnimo naše znanje o čebelarstvu oz. o naravi. Tudi člani Čebelarke družine Šmarje pri Jelšah že tradicionalno ob koncu čebelarke sezone svoje znanje izpopolnjujemo na različnih strokovnih ekskurzijah. Tokrat smo se odločili za obisk našega glavnega mesta, ki letos nosi naziv Zelena prestolnica Evrope. Ta laskavi naziv si je Ljubljana pridobila zaradi dejavnosti, ki so prijazne do narave in njenih prebivalcev. Del te narave so seveda tudi čebele, po katerih so v glavnem mestu poimenovali izobraževalno pot – Čebelja pot.

Najprej smo se napotili na ogled Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani, ki je prav tako član Čebelje poti. Botanični vrt deluje na isti lokaciji vse od leta 1810, zato je tudi najstarejša izobraževalna ustanova z nepretrganim delovanjem pri nas. Po njem nas je strokovno popeljal vodja vrta dr. Jože Bavcon. Sprehodili smo se po skalnjaku, kjer so lahko čebelarji spoznali nekatere slovenske endemične rastline, kot so Juvanov netresk, žički grobelnik ter številne druge gorske in kraške rastlinske vrste. V delu, poimenovanem Arboretum, smo spoznali številne drevesne in grmovne vrste ter videli najstarejše tam rastoče drevo – Marmontovo lipo, ki jo je ob odprtju Botaničnega vrta posadil francoski maršal Auguste Marmont, tedanji upravitelj Ilirskih provinc. Poleg arboretuma je del vrta, poimenovan Rastlinski sistem. V njem je vsaki rastlinski družini namenjena cela gredica. Še prav posebej smo našo pozornost namenili družini usnatic, saj mednje spada kar precej medovitih rastlin, kot so žajbelj, sivka, melisa, meta, kadulja, šetraj in številne druge. Prav cvet usnatic je odlično prilagojen za obiske čebel. Seznanili smo se tudi z več avtohtonimi medovitimi rastlinskimi vrstami, npr. z mokovcem, malim jesenom, gadovcem, s kločkom, poleti cvetočo krvenko, cikorijo in števil-

nimi drugimi. Ogled smo sklenili z obiskom tropskega rastlinjaka. V njem gojijo različne tropske rastline, med katerimi so gotovo najzanimivejše vanilja, kakovec, kavovec, avokado, bananovec ...

Po ogledu Botaničnega vrta smo se z vzpenjačo povzpeli do Ljubljanskega gradu ter si ogledali razstavo Ohranimo čebele. Na njej sta bila na zelo slikovit način prikazana biologija čebel in njihov izjemen pomen za rastline. Veliko pozornosti je bilo namenjene vzrokom, ki ogrožajo obstoj čebel, pa tudi temu, kako jih omiliti oz. preprečiti. Del razstave je bil posvečen bogati slovenski čebelarški dediščini, v okviru katere je bilo posebno mesto namenjeno začetniku modernega čebelarstva in enemu najboljših poznavalcev čebel Antonu Janši. Razstavo so obogatili različni čebelarški eksponati iz bližnje preteklosti in sedanosti.

Ko se je dan že prevesil, smo našo ekskurzijo nadaljevali pri mestni informacijski točki. Stene infopaviljona so bile ozelenjene tako z avtohtonimi kot tudi z medovitimi rastlinskimi vrstami, katerih sadike so vzgojili v Botaničnem vrtu. Od tam smo se podali na Slovensko cesto, ki je od lani zasajena z drevoredom malega jesena. Ta drevesna vrsta je zelo medovita, tako da ponuja odlično pašo mestnim čebelam. V Ljubljani so namreč čebeljnaki postavljeni tudi na strehah nekaterih javnih stavb, kot sta npr. Cankarjev dom in hotel Park.

Po ogledu Ljubljane smo se odpeljali proti Podgradu pri Ljubljani, natančneje na Lazarjev vrh. Tam nas je pričakal gospodar turistične kmetije Pri Lazarjevih ter nam predstavil kmetijo in zgodovino kraja. Na posestvu je tudi čebeljnjak, za katerega skrbi čebelar Franc Žerjal. Prijazno nam ga je razkazal, predstavil svoj način čebelarjenja in apiterapijo, ki bo v prihodnje tudi del turistične ponudbe na kmetiji.

Ob toliko zanimivih stvareh je dan minil zelo hitro, proti večeru pa se je bilo treba posloviti.

Blanka Ravnjak

Foto: Blanka Ravnjak

Foto: Blanka Ravnjak

Slavnostna akademija ob 140-letnici Čebelarskega društva Henrik Peternel Celje

»Zibajoči ples je vzorec ustaljenih signalov, s katerimi čebele sporočajo oddaljenost in tudi smer paše.« To in še veliko drugih zanimivih dejstev je v Zborniku, ki je izšel ob častitljivi obletnici našega društva, zapisal avtor izčrpnega prispevka z naslovom »Pregled razvoja čebelarstvih organizacij v Celju in okolici« dr. Bojan Himmelreich. Prav tako je pripravil tudi prispevek o Henriku Peternelu, po katerem je društvo, ki bolj ali manj uspešno deluje že od leta 1876, dobilo svoje ime. V Zborniku je mogoče prebrati še marsikaj, vendar želimo tokrat poudariti slavnostno akademijo, ki je 10. septembra 2016 v Narodni dom v Celju privabila številne vesele čebelarje, njihove družine, prijatelje in veliko drugih ljudi, ki imajo radi naravo in vse, kar je povezano z njo. Radi imajo torej življenje ... Vsi vemo, da če bi umrle čebele, bi kmalu umrli tudi ljudje.

Slovesno in veselo je bilo. Kako tudi ne?! Obletnica je dovolj visoka, da si zasluži najvišje priznanje. Veseli nas, da se je s tem strinjal tudi predsednik RS g. Borut Pahor, ki je prevzel celo častno pokroviteljstvo nad praznovanjem, za kar se mu v imenu društva iskreno zahvaljujemo.

Predsednik ČD Henrik Peternel Peter Gradišnik je v svojem nagovoru na kratko orisal delo društva v minulem obdobju. Kot je poudaril, je društvo vedno skrbelo za izobraževanje svojih članov na področju zdravstvenega varstva čebel, tehnologije čebelarjenja, smernic dobrih higienskih navad ..., z več tečajji pa je poskrbelo tudi za izobraževanje čebelarjev začetnikov. Aktivno je delovalo v svojem okolju ter sodelovalo z Mestno občino Celje, ki se je lani skupaj s Krajevno skupnostjo Pod gradom, Šolo za hortikulturo in vizualno umetnost, celjsko enoto Nacionalnega veterinarskega inštituta ter z osnovnimi šolami in vrtci vključila v projekt Čebelam prijazna občina. Omenil je tudi, da je ČZS vložila kandidaturo Slovenije za pripravo kongresa svetovne zveze čebelarstvih organizacij Apimondia leta

2021 ter se odločila, da bo ob morebitnem izboru naše države ta potekal v Celju. To je priznanje našemu društvu, hkrati pa tudi velika obveza ... A če bo potrebno, bomo zmogli tudi to.

Spodbudne in pohvalne besede o bogati tradiciji čebelarstva je izrekla podžupanja občine Celje ga. Darja Turk ter opozorila na odlične projekte (npr. Medeni zajtrk v vrtcih in šolah, Dan kranjske čebele, Kar sejemo, to žanjemo ...). Izrazila je zadovoljstvo, da tudi naše – najstarejše delujoče ČD v Sloveniji – podpira prizadevanja za razglasitev 20. maja za svetovni dan čebel. Da smo Slovenci narod z dolgoletno bogato čebelarstveno tradicijo, je v svojem govoru poudaril tudi podpredsednik ČZS g. Franc Šmerc ter hkrati čestital našemu društvu. Ob podelitvi plaket in priznanj smo čestitali starosti Jožetu Kolmanu, ki je že polnih sedemdeset let član našega društva in je res »korenina«, ki ji verjetno ni para. Iskrene čestitke veljajo tudi vsem preostalim nagrajencem. Lepo vas je bilo videti na odru, saj nam vsem, še zlasti pa začetnikom, vlivate prepričanje, da je čebelarjeva pot čudovito sobivanje človeka in narave.

Program je očaral, ko so na oder stopili otroci OŠ Franca Kranjca in s svojim nastopom raznežili vse v dvorani. Nič manj ni ganilo ubrano petje MPZ Pod gradom, ansambel Vikija Ašiča pa s Slakovo pesmijo Čebelar ni doživel samo glasnega aplavza, ampak ob zahtevani ponovitvi še mrmranje ali celo petje vseh gledalcev v dvorani. Slavnostno akademijo ob 140-letnici društva so zaokrožili posnetki Marjana Čebele na razstavi v preddverju Narodnega doma.

Blanka Polutnik, ČD Henrik Peternel

Foto: Blanka Polutnik

»Prvo mednarodno ocenjevanje medov na Moravskem – KYJOV 2016«

Slovenski čebelarji že dalj časa uživamo velik ugled doma in v svetu. S češkimi in slovaškimi čebelarji se že skoraj desetletje družimo in srečujemo na izletih ter različnih prireditvah, tako pri nas kot pri njih. Čebelarji iz omenjenih držav pozorno spremljajo vsak naš korak in so seznanjeni z vsemi dejavnostmi in dogodki v Sloveniji.

Foto: Aleš Rodman

Predsednik ČD Kyjov g. Miroslav Smolik, ki društvo vodi že 40 let, je lani izrazil željo, da bi tudi na Češkem izvedli tekmovanje v ocenjevanju medu po enakih pravilih, kot to poteka v Sloveniji. Letošnja prireditev je bila povezana s praznovanjem 890-letnice mesta Kyjov.

Tako je ocenjevalna ekipa, ki smo jo sestavljali mag. Aleš Rodman, Grozdan Trobec (oba ČD Sežana) in Bojan Pavlin (ČD Semič), od 6.–9. oktobra 2016 izvedla prvo mednarodno ocenjevanje medu na Moravskem. Po besedah čeških čebelarjev je bilo to ocenjevanje medu sploh prvo na Češkem. Na ocenjevanje je prispelo 62 vzorcev medu iz Češke in Slovaške. Precej vzorcev je bilo onesnaženih z nečistočami ali pa so vsebovali prevelike količine vode.

Oboje je pravzaprav tehnološka napaka čebelarja, vendar tamkajšnji čebelarji niti nimajo možnosti preveriti stanja svojega medu v čebelarjem društvu ali kje drugje. Velike težave čebelarjem povzročata tudi pravilno določanje sorte medu in označevanje oziroma pakiranje medu. Na te probleme smo opozorili vodstva čebelarjskih društev ter jim predlagali ukrepe, ki naj jih izvedejo, da bi se v prihodnje izognili tem težavam.

Na slovesnosti, ki je bila v nedeljo, 9. oktobra, v kulturnem domu v Kyjovu, so med drugim najboljšim vrstam medu podelili priznanja in pokale. Dvorana je bila polna kot že dolgo ne. Verjetno je ljudi pritegnila »čebelarjska nedelja« z bogatim programom, s stojnicami in z delavnicami. Pokrovitelj prireditve je bil župan mesta František Lukl, ki je zelo naklonjen čebelarjem, saj jim veliko pomaga pri njihovem delovanju. Na njegovo željo so čebelarji na občinski stavbi v mestu postavili nekaj panjev. V svojem govoru je poudaril pomembnost čebel in čebelarstva ter izrazil željo, da bi se prihodnje leto povečalo število panjev na občinski stavbi. Zelo vesel je bil tudi diplome in pokala, ki ga je prejel za cvetlični med, ki so ga proizvedle čebele z občinske stavbe. Izrazil je tudi željo, da bi se znova videli čez leto dni. Čebelarji so na prireditve povabili tudi primarija bolnišnice v Pragi dr. J. Brožka, ki je pripravil predavanje o koristnosti uporabe čebeljih pridelkov.

Slovenski čebelarji smo na razstavnem prostoru v dvorani razstavili najboljše vrste medu z lanskega tekmovanja v Semiču. Obiskovalci so lahko poskušali ter primerjali najboljše naše in njihove vrste medu. Razlika je očitna. V bogatem spremljevalnem programu prireditve so med drugim predstavili tudi delo čebelarjskega krožka iz Vacenovice, dijaški srednje kuharsko-slaščičarske šole iz Bzenca pa so prikazali izdelovanje medenjakov. Prav zaradi te-

Foto: Aleš Rodman

ga smo s seboj prinesli slovenske medenjake, ki so jih obiskovalci tako rekoč v hipu razgrabili. Izdelavo čeških medenjakov po starem postopku je prikazala ga. Burilova iz Hodonina. G. Burinsky je bil odgovoren za razstavo čebelarskih potrebščin, g. Buzik pa

za prodajo medenih pijač. Na podlagi očitnega splošnega navdušenja lahko sklepamo, da bodo ocenjevanja medu postala tradicionalna tudi na Češkem in Slovaškem.

Mag. Aleš Rodman

7. tradicionalno Glavarjevo prednovoletno srečanje

Regijska čebelarska zveza Petra Pavla Glavarja vabi na že 7. tradicionalno **Glavarjevo prednovoletno srečanje**. Druženje ob gurmanskih užitkih Hiše kulinarike in turizma Grm Novo mesto bo v petek,

16. decembra 2016, z začetkom ob 18. uri. Prijave zbirata g. Anton Koželj (031/619 961) in ga. Mira Šetina (051/304 711).

Helena Jurše Rogelj

Ambroževe sv. maše po Sloveniji

Tradicionalna čebelarska sv. maša – Čebelarji ČD Šenčur vljudno vabimo vse slovenske čebelarje in čebelarke, da se 4. decembra 2016, ob 10. uri, v župnijski cerkvi v Šenčurju udeležijo čebelarske sv. maše.

ČD Šenčur

Ambroževa maša v Poljčanah – ČD Poljčane vabi na sv. mašo, ki bo 4. decembra 2016, ob 10.30, v cerkvi Sv. križa v Poljčanah.

Andrej Rojs, predsednik ČD Poljčane

Ambroževa maša ČD Henrik Peterne Celje – Vse slovenske čebelarje in čebelarke vabimo, da se 11. decembra 2016, ob 9.30, v župnijski cerkvi sv. Cecilije v Celju (Kapucinska cerkev na Bregu) udeležijo sv. maše. V počastitev 140-letnice ČD Henrik Peterne Celje bo sv. mašo daroval celjski škof dr. Stanislav Lipovšek. Po bogoslužju bo tudi družabno srečanje.

ČD Henrik Peterne Celje

Ambroževa maša v Dobu pri Domžalah – V Dobu pri Domžalah že tradicionalno pripravljamo svete maše v počastitev sv. Ambroža. Letošnja bo v nedeljo, 11. decembra 2016, ob 10. uri, v farni cerkvi sv. Martina v Dobu. K sveti maši v spomin na sv. Ambroža in vse pokojne čebelarje vabimo vse čebelarke, čebelarje in lju-

bitelje čebel. Čebelarska društva vabimo, da se maše udeležijo s svojimi prapori.

ČD Krtina Dob

Ambroževa maša v Lovrencu na Pohorju – UO ČD Lovrenc na Pohorju vabi vse čebelarke in čebelarje k sveti maši v počastitev našega zavetnika sv. Ambroža. Obred bo v nedeljo, 11. decembra 2016, ob 10.00, v cerkvi sv. Lovrenca v Lovrencu na Pohorju. Po sveti maši bo v Čebelarskem domu Lovrenc na Pohorju družabno srečanje s pogostitvijo. Čebelarska društva vabimo, da se maše udeležijo s prapori. Veselimo se srečanja z vami!

ČD Lovrenc na Pohorju

Ambroževa maša na Kokrici – ČD Britof Predoslje vabi čebelarke in čebelarje, da se v nedeljo, 11. decembra 2016, ob 10. uri, v župnijski cerkvi sv. Lovrenca na Kokrici udeležijo svete maše v počastitev sv. Ambroža. Maševal bo dekan kranjske dekanije Jožef Jakob Klun. Čebelarska društva vabimo, da se maše udeležijo s prapori.

ČD Britof Predoslje

Čebelarska sv. maša – Čebelarji ČD Loška dolina vabimo vse okoliške in druge čebelarje, da se 11. decembra 2016, ob 10. uri, v farni cerkvi v Starem trgu pri Ložu udeležijo čebelarske svete maše. Čebelarska društva vabimo, da se maše udeležijo s prapori. Lepo vabljeni!

ČD Loška dolina

MŠ MIZARSTVO ŠTURM

www.mizarstvo-sturm.si

Izdelava čebeljih panjev in ostalega masivnega pohištva

GREGOR ŠTURM s.p.
Podgora 3a
4224 Gorenja vas
gsm: 041 515 005

Zahvala za sodelovanje pri letošnjem desetem medenem zajtrku

Za nami je že deseti vseslovenski medeni zajtrk in s tem tudi desetletje odličnega sodelovanja z vrtci, šolami in drugimi ustanovami. Številni pozitivni odzivi s terena ter sodelovanje šol in vrtecev pri petju »Čebelarja« so dokaz, da smo na pravi poti. Na podlagi prejetih prijav je »Čebelarja« prepevalo več kot 42.000 pevcev, številne šole pa so pesem predvajale učencem in se na ta način pridružile naši akciji. Slovenski čebelarji smo znova dokazali, da znamo stopiti sku-

paj. Hvala vsem čebelarjem za vse delo, ki ga opravljate na terenu.

Vabimo vas, da si rezultate našega skupnega dela ogledate na spletni strani Čebelarske zveze Slovenije in na Youtubeu: www.youtube.com/channel/UCnKLDuOFXYZE2NBKum43ffg?spfreload=5.

Še enkrat hvala vsem, ki ste sodelovali in pomagali ustvariti tako množičen pevski zbor, že zdaj pa vas vabimo, da se nam pridružite tudi prihodnje leto! ČZS

O čebelarstvu na ministrstvu za kulturo

Predstavniki ČZS (g. Boštjan Noč, g. Anton Tomec in prof. Borut Juvanec) smo se oktobra 2016 prvič sešli z ministrom za kulturo g. Tonetom Peršakom. Ministru in njegovi ekipi smo predstavili naše čebelarstvo, predvsem pa čebelnjak kot slovensko posebnost in po našem mnenju zelo pomemben del kulturne dediščine našega podeželja. ČZS želi poiskati možnosti za pomoč obstoju slovenskega čebelnjaka in za ohranitev obstoječih čebelnjakov! Na srečanju smo se dogovorili za skorajšnji sestanek s pristojnimi službami za to področje o tem, ka-

ko naprej. Srečanje je pokazalo, kako zelo je bilo potrebno, saj na ministrstvu za kulturo niso najbolje seznanjeni s čebelarstvom in z dejavnostmi ČZS, prav tako pa tudi ne z dejavnostmi drugih ministrstev na področju čebelarstva. Ministra g. Toneta Peršaka smo seznanili z načrtovano pobudo predsedniku Državnega sveta RS g. Mitji Bervarju, da bi prihodnje leto v Državnem zboru RS pripravili razstavo slovenskih čebelnjakov. Minister Peršak je našo pobudo podprl.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Deseti natečaj čebelarske fotografije

ČZS že desetič zapored razpisuje »Natečaj za čebelarsko fotografijo«, ki bo tretjič tudi mednarodni. Na njem lahko s svojimi avtorskimi fotografijami, ki še nikoli niso bile objavljene, sodelujejo fizične osebe iz katere koli države. Natečaj obsega štiri tematske sklope: 1. Čebela in rastlinski svet, 2. Življenje čebel (biologija), 3. Čebelarska opravila in čebelji pridelki, 4. Tradicionalni čebelnjak. Vsak avtor lahko sodeluje bodisi v enem bodisi v vseh tematskih sklopih. Za vsak tematski sklop lahko avtor pošlje največ po tri digitalne fotografske posnetke, barvne ali črno-bele, v ločljivosti 300 dpi ali več. Vsaj ena fotografija mora biti v pokončni legi. Vsaka fotografija mora biti opremljena z zaporedno številko, naslovom fotografije, naslovom tematskega sklopa in z letnico njenega nastanka. Fotografije iz tematskega sklopa Tradicionalni čebelnjak morajo biti opremljene tudi s podatki o lastniku čebelnjaka.

Nosilce elektronskih podatkov (zgoščenke, USB-ključke) s fotografijami pošljite s priporočno pošto na naslov: Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, Slovenija, s pripisom: »Fotografski natečaj«, lahko pa jih oddate tudi osebno. Vsi prispeli nosilci elektronskih podatkov ostanejo v lasti ČZS. Fotografije lahko pošljete tudi na e-naslov: marko.borko@czs.si. V vseh primerih morajo biti priloženi podatki o avtorju (ime in priimek, naslov, telefonska številka, e-naslov).

Fotografije bo ocenjevala strokovna komisija po vnaprej določenih merilih. Ta so: izpovednost, originalnost, tehnična oblikovanost, estetika in rasa čebel. Ker je Slovenija domovina kranjske čebele (*Apis mellifera carnica*), bodo imele prednost pri nominiranju fotografije s to raso čebel. Za tematski sklop Slovenski čebelnjak velja poleg navedenih še dodaten pogoj, to je, da je predmet ocenjevanja tudi urejenost čebelnjaka in okolice. Avtorji fotografij so pred ocenjevanjem anonimizirani. Žirija bo nominirala po tri avtorje najboljših fotografij v posameznem tematskem sklopu, izmed njih pa bo izbrala in podelila zlato, srebrno in bronasto priznanje. Dobitniki enega izmed navedenih priznanj bodo prejeli nagrado in listino. Vsi preostali nominiranci bodo prejeli listino o nominaciji, drugi sodelujoči pa potrdilo o sodelovanju na natečaju.

Rok za oddajo fotografij je 16. januar 2017. Razglasitev zmagovalcev in slovesna podelitev priznanj bo na sejmu ApiSlovenija 2017 v nedeljo, 12. marca 2017, v Celju. Po podelitvi priznanj bodo zmagovalci objavljeni tudi na spletni strani ČZS: www.czs.si. Vse nominirane fotografije bodo razstavljene na sejmu ApiSlovenija 2017, pozneje pa v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici. Za podrobnejše informacije lahko pokličete g. Marka Borka po telefonu, št.: 051/637 204.

ČZS

Uredba o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2017–2019

Obveščamo vas, da je v Uradnem listu RS, št. 73/2016, objavljena Uredba o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2017–2019. V programskem obdobju od leta 2017–2019 velja od 1. avgusta 2016 do 31. julija 2019, vključuje več ukrepov in je podlaga za objavo javnih razpisov. Za čebelarje je najzanimivejši ukrep Tehnična pomoč čebelarjem in organizacijam čebelarjev, saj vključuje podkrepe sofinanciranje čebelarske opreme, pomoč čebelarjem začetnikom ter usposabljanje in izobraževanje o čebelarjenju. Namen teh ukrepov je posodabljanje zastarele čebelarske opreme, pripomočkov ali naprav (v nadaljnjem besedilu: čebelarska oprema) in tehnologije, izboljšanje starostne strukture čebelarjev s sofinanciranjem določene čebelarske opreme, zagotavljanje pomoči čebelarjem začetnikom in pridobivanje osnovnih znanj s področja čebelar-

stva ter izboljšanje usposobljenosti in ozaveščenosti o čebelarstvu. Novost je ukrep Racionalizacija sezonske selitve panjev, ki je namenjen naložbam v opremo za lažje sezonske selitve panjev, s katerimi izboljšamo tako prehransko potrebo čebel kot tudi oprashaevanje rastlin. Poleg omenjenih ukrepov Uredba vključuje tudi ukrep Podpora pri obnovi čebeljege fonda v Evropski uniji, ki vključuje spodbujanje osnovne odbire in menjave čebeljih matic, subvencioniranje vzreje čebeljih matic in spremljanje njihove kakovosti ter odbiro čebeljih družin, odpornih proti varojam, in druge ukrepe, namenjene izboljšanju kakovosti in varnosti čebeljih pridelkov, zmanjšanju izgub čebel itd. Celotna Uredba je objavljena na spletni strani Čebelarske zveze Slovenije: www.czs.si – tam boste našli tudi podrobnosti o posameznih ukrepih, zanimivih za čebelarje.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Kranjska čebela – včeraj, danes, jutri

Ohranjanje kranjske čebele je eden izmed temeljev našega čebelarstva. Včasih vsi skupaj pozabljamo, kolikšno bogastvo je naša čebela, in včasih vsi skupaj naredimo premalo za njeno ohranjanje. Prav zato, da pogledamo, kje smo in kaj želimo doseči z našo čebelo, sva se s podpredsednikom Francem Šmercem dogovorila, da bomo v drugi polovici fe-

bruarja (predvidoma 23. februarja 2017) organizirali strokovni posvet, namenjen izključno kranjski čebeli, z naslovom »Kranjska čebela – včeraj, danes, jutri«. Posvet bo namenjen temu, da vidimo, kje smo in da si načrtamo jasne smernice, kaj želimo na področju ohranjanja kranjske čebele.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Priložnost uporabnikov SMGO za promocijo na Evropskem prvenstvu z zračnim orožjem 2017

Čebelarji, uporabniki sistema SMGO, imamo veliko priložnost za promocijo našega medu. Prav zaradi tega želimo vsakemu udeležencu Evropskega prvenstva z zračnim orožjem, ki bo v začetku marca 2017 v Mariboru, podariti po 250 g medu, vključnega v sistem SMGO. Na prvenstvu bo tekmovalo 600 strelcev iz 45 evropskih držav. Zato posamezni-

ke, ki so vključeni v SMGO, prosimo, da prispevajo po tri 250-gramske kozarce medu oz. da jih prispevajo po svojih zmožnostih. Med bomo zbirali do 20. januarja 2017. Za več informacij glede dostave medu pokličite g. Smolarja (GSM: 041/278 425).

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Ambrožev ples 2016 – tokrat v Zasavju

Vse čebelarje, čebelarke in druge vabimo, da si v petek, **9. decembra 2016, ob 19. uri**, vzamejo čas za druženje. Tedaj bomo namreč organizirali **Ambrožev ples**, ki bo letos v **Gostišču pri Vidrgarju, Vidrga 4, Vače**. Želimo si, da bi se nam pridružili v čim večjem številu. Ob zvokih prijetne glasbe se bomo v gostišču Vidrgar družili od 19. ure naprej. Prijave zbiramo po telefonu št.: 01/729 61 00 ali 041/370 409 oz. na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si. Število udeležencev je omejeno. Cena aranžma-

ja je 20,00 EUR na osebo (aperitiv, meni s hladno in toplo predjedjo, glavno jedjo in sladico, zabavni program z ansamblom). Seveda tudi letos nismo pozabili na obdarovanje, saj je december vendarle mesec obdarovanja. Obstaja tudi možnost prenočitve (vse dodatne informacije dobite pri ge. Barbari Dimc). Skupaj si bomo polepšali večer in se zabavali do zgodnjih jutranjih ur. Prisrčno vabljeni!

Tajništvo ČZS

Predlogi za odličja oz. plakete Antona Janše v letu 2017

Predlogi za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje

Čebelarstva in območne čebelarske organizacije prosimo, da najpozneje do 10. februarja 2017 na naslov Čebelarstva Slovenije pošljejo pisne predloge za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje ter plaket Antona Janše v letu 2017. Pri oblikovanju predlogov upoštevajte merila veljavnega Pravilnika o odlikovanjih, priznanjih in nagradah, ki je objavljen na spletni strani ČZS. Na tej spletni strani boste našli tudi obrazec za pripravo predloga.

Praznovanje obletnic delovanja čebelarskih društev

Vse čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2017 praznovala 50-, 70- ali 90-letnico svojega delovanja in bodo tako tudi prejemnice odličja Antona Janše, prosimo, da to do 10. februarja 2017 pisno sporočijo na naslov Čebelarstva Slovenije. Čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2017 praznovala 100- ali večletnico svojega delovanja in bodo tako prejemnice plakete Antona Janše, prosimo, da to prav tako do 10. februarja 2017 pisno sporočijo na naslov Čebelarstva Slovenije.

Komisija UO ČZS za odlikovanja in nagrade

Načrti panjev in čebelnjakov

Čebelnjak je stavba ali prostor, v katerega zložimo panje, tako da so pod skupno streho. Pri čebelarjenju s panji, ki jih zlagamo v skladenice, je postal čebelnjak nepogrešljiv. Načrte čebelnjakov različnih velikosti ter načrte za AŽ- in LR- panj, si lahko pre-

nesete s spletne strani www.czs.si. Oboje najdete v rubriki ČEBELARSTVO v zavihku ČEBELJI PANJ in ČEBELNJAK.

Vladimir Auguštin, Svetovalec JSSČ

Oglaševanje na spletni strani ČZS

Zaradi velikega zanimanja oglaševalcev jim je ČZS na svoji spletni strani www.czs.si omogočila poseben prostor. Obisk spletne strani ČZS je zelo velik, saj jo povprečno na mesec obiše več kot 54.000

obiskovalcev, ki skupaj opravijo več kot 2.000.000 klikov. Vse morebitne oglaševalce vabimo, da svoj interes sporočijo na e-naslov: 20.maj@czs.si.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Odjava Slovenskega čebelarja

Tiste, ki ne želijo več prejemati glasila Slovenski čebelar, prosimo, da odjavo sporočijo v tajništvo Čebelarstva Slovenije, tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: barbara.dimc@czs.si. Prosimo, da od-

javo sporočite najpozneje do 20. decembra 2016. Hvala za razumevanje!

Tajništvo CZS

Čebelarski koledar 2017

ČZS je tudi letos izdala čebelarski koledar za leto 2017. Člani ČZS boste koledar prejeli brezplačno pri predsedniku matičnega ČD. Več dodatnih koledarjev lahko naročite na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si ali po tel. št.: 01/729 61 00, 041/370 409.

Cena posameznega izvoda koledarja z DDV je 2,50 EUR. Koledar vam lahko pošljemo tudi po pošti, vendar bo moral poštnino plačati naročnik sam. Zaloga je omejena.

ČZS

Razpis za izbor najstarejših, izvornih in posebnih čebelnjakov

Čebelarstva Slovenije nadaljuje vzpostavljanje registra najstarejših, izvornih in posebnih čebelnjakov. Pridobiti želi podatke o čebelnjakih na terenu, komisijso oceniti njihovo starost, izvornost in posebnost, jih na podlagi tega uvrstiti v seznam kulturne dediščine ČZS ter jih promovirati kot slovensko posebnost in pomemben del naše stavbne dediščine. Komisiji UO ČZS za čebelarsko kulturno dediščino bo pri tem strokovno pomagal avtor

knjige Slovenski čebelnjaki univ. prof. dr. Borut Juvanec. Z vzpostavitvijo registra želimo slediti več ciljem:

1. Uvrstitev čebelnjaka v slovenski arhitekturi na mesto, ki si ga zasluži (odkrivanje, inventariziranje, dokumentiranje, vpis v seznam kulturne dediščine ČZS).
2. Povečati ozaveščenost prebivalcev Slovenije na področju stavbne kulturne dediščine.

- Ohranjanje slovenske prvobitnosti.
- Povečanje vrednosti slovenske kulture na področju arhitekture in čebelarstva v EU in svetu.

Kategorije in način izbora čebelnjakov:

- kategorija – **starost čebelnjaka**. Način izbora: strokovnjaki (čebelarji, arhitekti in etnologi) bodo na podlagi prispele dokumentacije, preverjanja in ogleda na terenu določili starost vsakega čebelnjaka posebej.
- kategorija – **značilni čebelnjaki**. Način izbora: strokovnjaki (čebelarji, arhitekti in etnologi) bodo na podlagi prispele dokumentacije, preverjanja in ogleda na terenu ter glede na vgrajeni mate-

rial, obliko, sestavo in postavitev določili značilnosti vsakega čebelnjaka posebej.

- kategorija – **posebni čebelnjaki**. Način izbora: strokovnjaki (čebelarji in arhitekti) bodo na podlagi prispele dokumentacije, preverjanja in ogleda na terenu glede na izvedbo določili posebnosti vsakega čebelnjaka posebej.

Prijava na razpis: Razpisna dokumentacija je od 1. decembra 2016 dosegljiva na spletni strani www.czs.si. Čebelarska društva in posamezne čebelarje vabimo, da svoje vloge pošljejo najpozneje do 30. marca 2017 na naslov ČZS.

Komisija UO ČZS za čebelarsko kulturno dediščino

Strokovna razprava o pomembnosti kakovostne čebelarske opreme

ČZS, JSSČ bo v torek, 6. decembra 2016, ob 16. uri, na sedežu ČZS na Brdu pri Lukovici pripravila strokovno razpravo o pomembnosti kakovostne čebelarske opreme, predvsem točil. V njej bodo sodelovali svetovalec JSSČ, specialist za tehnologijo, Aleš Bozovičar, izdelovalec čebelarske

opreme Zdravko Logar, terenski svetovalec JSSČ Branko Borštnik ter čebelarja Blaž Šercelj in Viktor Svetlin. Na decembrsko strokovno razpravo vabimo izdelovalce čebelarske opreme in vse zainteresirane čebelarje.

Aleš Bozovičar, svetovalec JSSČ

Urniki usposabljanj v decembru

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
7. dec.	16.30	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja	Nataša Klemenčič Štrukelj	Jakličev dom, Videm Dobrepolje 34	g. Cimerman 031/780 533
12. dec.	17.00	Svetovanje s področja varne hrane	Nataša Lilek	Čebelarski dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	ga. Urh 031/423 322
14. dec.	16.30	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tanja Magdič	Osnovna šola Idrija, Lapajnetova 50, Idrija	g. Kolenc 041/468 121
15. dec.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja	Nataša Klemenčič Štrukelj	Čebelarski center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24

Redno izobraževanje Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta s področja zdravstvenega varstva čebel

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
6. dec.	16.00	Zdravljenje čebeljih družin	Mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Razvojni center narave Poljčane, Bistriška cesta 68, Poljčane	g. Rojs 041/826 690
9. dec.	16.00	Huda gniloba čebelje zalege, preventiva in ukrepi	Mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	2. osnovna šola Slovenska Bistrica, Šolska ulica 5, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 – 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
 ZAVRTI 41 – 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
 GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Čebelarski center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,

- odkup voska,

- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

PRODAM

Cvetni prah, zamrznjen, pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah, zamrznjen ali posušen in prebran, nabran v neokrnjeni naravi kozjanskih bregov, tel.: 041/215 281.

Cvetni prah, letošnji, zamrznjen, osmukan v neokrnjeni naravi Bohinja, tel.: 031/330 972.

Večjo količino cvetnega prahu in tri AŽ-panje, mogoča menjava za LR-panje ali drugo čebelarstvo opremo, tel.: 031/734 283.

Akacijev in cvetlični med, tel.: 031/882 295.

Akacijev, cvetlični in lipov med, možnost dostave ob večjih količinah, tel.: 041/881 830.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med ter med oljne ogrščice, tel.: 041/784 775.

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med lastne pridelave, tel.: 040/217 542.

Akacijev, cvetlični, kostanjev, ajdov in gozdni (hrastova mana) med, tel.: 041/606 013.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med ter svež matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, gozdni in hojev med lastne pridelave, cena po dogovoru, mogoča dostava do Ljubljane, tel.: 041/252 695.

Cvetlični med, tel.: 02/528 11 57.

Cvetlični med in matični mleček lastne pridelave, tel.: 041/579 827.

Cvetlični in kostanjev med (Dolenjska), tel.: 041/731 287.

Cvetlični, kostanjev, gozdni in smrekov med, mogoča dostava po vsej Sloveniji, tel.: 041/385 620.

Cvetlični, lipov in hojev med, tel.: 041/575 477.

Lipov, kostanjev in gozdni med, tel.: 031/796 931.

Letošnji cvetlični med lastne pridelave v sodih ali kozarcih, možnost dostave, tel.: 041/366 161.

Večjo količino cvetličnega medu, tel.: 051 225 916.

Večjo količino cvetličnega in ajdovega medu, tel.: 041/298 199.

Čebelje družine v 7-satnih panjih, letošnje matice (sprejemam naročila) ter cvetlični in hojev med v kozarcih ali sodih, tel.: 070/869 248.

AŽ-satnike, lipove, vrtane, zbite, lepljene, s pobrušenimi vogali, lahko zažičene, ter nov zabojnik in cvetni prah, tel.: 031/753 345.

Novo 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Novo 7-satne panje iz stirodura, posušen cvetni prah in čebelje družine z letošnjimi matičkami (sprejemam naročila), tel.: 040/845 113.

22 trisatnih panjev iz stirodura, tel.: 040/841 383.

Kakovostne AŽ-panje (10-satne), sušen smrekov les, pitalnik (2-litrski), lipove satnike, lepljene, cinkane in vrtane (Cerkno), tel.: 031/304 118.

Sedem rabljenih 10-satnih AŽ-panjev, tel.: 031/719 773.

Novejši zabojnik za avtomobilsko prikolico, skupaj z 8 AŽ-panji, nenaseljeni, razkuženi (okolica Ajdovščine), tel.: 05/366 14 69.

Zabojnik s 70 Grajševimi panji (11+3), tri nakladne AŽ-panje, lahko s čebelami, parni talilnik in prešo za satnice, tel.: 040/306 344.

KUPIM

Knjigi Sodobno čebelarstvo, teoretični in praktični del, obe skupaj ali posamično, tel.: 031/876 189.

20 Grajševih panjev, rabljenih, tel.: 041/704 233.

Prevozno enoto za AŽ-panje, B-kategorije, dobro ohranjeno, tel.: 041/881 830.

Lipove deske (30 mm), tel.: 041/575 477.

Čebelarkam in čebelarjem želimo mirne božične praznike in srečno novo leto 2017!

Pri nas lahko kupite v Sloveniji pridelan matični mleček odlične kakovosti, prav tako pa tudi cvetlični, gozdni in akacijev med v želeni količini ali pakiran v kozarce.

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

VEČ KOT FER. HOFER.

Vsak dan veliko in vse več slovenskih izdelkov

Pri Hoferju skrbimo, da je izbira izdelkov čim bolj raznovrstna, posebno pozornost pa namenjamo **slovenskim dobaviteljem**. Tako vam je vsak dan na voljo več in več slovenskih izdelkov, pri čemer jih boste večino našli pod okriljem lastnih blagovnih znamk. To nam omogoča popoln nadzor nad zagotavljanjem kakovosti, vi pa ste lahko prepričani, da boste vedno prejeli **najvišjo kakovost po najnižji ceni**.

Za večji pregled in urejenost na vseh izdelkih poiščite označbo Kakovost iz Slovenije.

Dober razlog za vsak nakup.

SPOMIN IN KONCENTRACIJA KOT V MLADOSTI

www.medex.si

Aktivna sestavina Memophenol™:

- zmanjša izgubo kratkoročnega spomina za 60 %,
- izboljša dolgoročni spomin za 50 %,
- upočasni staranje možganov za 10 let.*

* Rezultati 6-mesečne klinične študije, izvedene na 215 posameznikih, starih od 60 do 70 let.

APIS M&D®

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00

Decembra bo trgovina
ob sobotah zaprta.
apis.md@siol.net

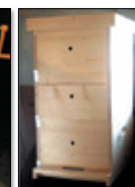
10-SATNI AŽ-PANJ

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7-IN 9-SATNIGRELNKI ZA
MED 187 EURKAKOVOSTNA RSF-
TOČILA IN POSODASTANDARDNI LR-
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF - 4,8 EUR
250 g CINKANE -
2,9 EURPREDELAVA
VOSKA V
SATNICI
SAMO 1,19 EUR/KGSATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT
LR-STANDARD
LR 2/3KRMILNIK
ZA PLASTENKOSTIMI
KOLIČINSKI POPUST za več kot 100 KG
KOLIČINSKI POPUST za več kot 200 KG

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Prekuhava vosčin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah od 14. 11. 2016 naprej. ■ Sati morajo biti prešteti, sicer menjava ne bo mogoča. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz našega voska izdelamo satnice – 1,19 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg. ■ Priznana vzrejališče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo naročila. ■ Prodamo čebelje družine na AŽ- in 2/3 LR-satih (Farrar). Sprejemamo naročila.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

NAJVEČJE STROKOVNO ČEBELARSKO SREČANJE IN SEJEM V EVROPI

40. ApiSlovenija

Celjski sejem, 11. in 12. marec 2017

Več kot 5000 profesionalnih in ljubiteljskih čebelarjev iz 20 držav. Izredna priložnost za prodajo in nakup opreme in materialov za čebelarjenje!

Izkoristite ugodnosti zgodnje prijave za udeležbo na sejmu! Vašo prijavo pričakujemo do 15. decembra 2016.

Strokovni del družjenja:

Sobota, 11. marec 2017: Kako do zdravih in močnih čebeljih družin
Nedelja, 12. marec 2017: Dobre čebelarske prakse

Več informacij:

ga. **Nina Ermenc Pangerl**, vodja ApiSlovenija
T: 03 54 33 200, E: nina.ermenc@ce-sejem.si

Organizatorja:

www.czs.si

www.ce-sejem.si

*Z najlepšimi
željami za
praznike
in novo leto.*

FTN

*Novo prihaja leto -
nove so želje,
novi so upi,
nove so sanje
in čar je,
da verjamemo vanje.*

Medikoel

Propo Steam - uparjalnik propolisa

Eden izmed najučinkovitejših pripomočkov za zdravljenje težav z respiratornim sistemom. Vdihavanje propolisa prek posebne cevi in profesionalne maske. Primeren za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka.

Koncentrati za mešanje v med

Pri nas dobite tudi kakovostne koncentrate za mešanje v med iz ameriškega slamnika (125 g), soka rdeče pese (125 g) in smrekovih vršičkov (500 g).

Medikoel, d. o. o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, tel.: 04 537 85 10, 041 618 775
info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

NOVO

BH
 Belokranjski
HRAM
Akcija

Za člane ČZS nudimo 7% popust pri nakupu čebelarске opreme v vrednosti nad 50 EUR. Pri nakupu sladkorja v količini večji od 200 kg pa prejmete 11% popust na vso opremo Lyson.

LYSON

Točilo 6 kaset kombinirano za AŽ in LR, avtomatsko samoobračalno
cena: **1.620,16 €**

Točilo 4 satno univerzalni koš, motorni pogon
cena: **547,00 €**

Zaščitni kombinizon več vrst
že za **32,00 €**

Inox sončni topilnik - mali
cena: **184,46 €**

Satnice LR in AŽ
cena: **1,15 €**

Komora za dekrystalizacijo medu
cena: **1.100 €**

LR panj iz polistirena
cena: **74,50 €**

Trietažni panj AŽ 10 satni standard s kontrolno varoe,
cena: **179,00 €**

Panj AŽ 10 satni standard s kontrolno varoe
cena: **115,00 €**

Pogače in sladkor za krmljenje čebel - ugodno

*vse cene vsebujejo DDV

Ostalo čebelarске opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Delovni čas: pon-pet 09:00-13:00 in 16:00-19:00, sob 08:00-12:00

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

IX. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM

ZVEZA ČEBELARSKIH
DRUŠTEV SRBIJE
www.spos.info

4.-5. marec 2017

HALA 2 BEOGRAJSKEGA SEJMA

V organizaciji SPOS bo 4. in 5. marca 2017

v Beogradu potekal Deveti državni čebelarски sejem z mednarodno udeležbo, s pestro prodajno, razstavno, izobraževalno, promocijsko, gospodarsko in turistično vsebino.

Lani je sejem obiskalo skoraj 10.000 čebelarjev.

Dobrodošli!

Dodatne informacije poiščite na spletni strani:
www.spos.info/deveti-drzavni-pcelarski-sajam

FRANC KOVAČ
1950–2016

Člani ČD Bakovci in številni čebelarji od drugod smo se letos spomladu poslovili od Franca Kovača, predsednika našega društva. Čebelariti je začel leta 1976 in na vrhuncu svojih moči čebelaril z 200 družinami. Uvajal je novosti, se izobraževal ter sam izdeloval opremo in panje. Med prvimi se je s svojim zabojsnikom podal na pašo po Sloveniji in Jugoslaviji. Vsa leta je bil član upravnega odbora, vrsto let tajnik in 23 let predsednik društva. Bil je neutruden pri vseh akcijah, zlasti pri graditvi čebelarstva doma, ob razvitju prapora in na vsakoletnih družabnih srečanjih. Prejel je odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje ter priznanji ob 50- in 60-letnici društva. Njegovi kolegi se tolažimo s tem, da je za delo s čebelami navdušil sina Denisa. Pokojnega Franceka bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Bakovci

MIHA JAVORNIK
1950–2016

Devetega septembra letos smo se poslovili od Mihe, dolgaletnega tajnika ČD Barje. Čebelariti je začel že kot mladenič. Vzor je imel v svoji družini. Njegov ded Ferdinand je bil namreč leta 1933 med ustanovitelji društva, oče Ferdinand pa je bil v osemdesetih letih nekaj let tudi njegov predsednik. Miha je dolga leta požrtvovalno pomagal razvijati društvo v vlogi tajnika. Deloval je tudi v Čebelarški zvezi Ljubljane, ki so jo v začetku novega tisočletja ustanovila tri ljubljanska društva, in bil v letih 2012–2013 njen predsednik.

Dejaven je bil tudi v ČZS, saj je bil v prejšnjem mandatu član komisije za odlikovanja in nagrade. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Na njegovi zadnji poti mu je nekaj društev izkazalo spoštovanje s svojimi prapori.

ČD Barje

BRANKO MALAVAŠIČ
1937–2016

Pokojni Branko Malavašič je začel čebelariti že kot fantič, saj je moral po očetovi smrti poprijeti za vsako delo pri hiši. Leta 1962 se je včlanil v čebelarstvo v Žireh. Panje je imel na dveh lokacijah: doma, v Žireh, kjer sta si z ženo Vereno ustvarila družino, ter pri svoji rojstni hiši v Hlevišah. Vrsto let je čebele prevajal tudi na druge paše. Dejavno je sodeloval pri graditvi čebelarstva doma v Rakulku. Za svoje delo na področju čebelarstva je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Od leta 2005 pa do svoje prezgodnje smrti je bil član upravnega odbora ČD Žiri. Vsak prosti trenutek je preživel s čebelami, saj je ob njih našel notranji mir.

ČD Žirk - Žiri

LADO GROBOLJŠEK
1933–2016

V začetku septembra smo se poslovili od Lada Groboljška. Rojen je bil v Šentlambertu, kjer je za čebele skrbel že njegov oče. Tudi Lado jih je vzljudil že zgodaj. Priselil se je v Tepe k Medvedovim, kjer čebelarijo že 150 let. Tam je čebelaril s približno dvajsetimi družinami. Njegova ljubezen do čebel je bila velika, saj mu tudi večkratne izgube čebeljih družin niso vzele volje do dela. Rad se je družil s čebelar-

ji, izmenjaval čebelarske izkušnje, podarjal čebelje roje. Če je le mogel, se je udeležil bodisi strokovne ekskurzije bodisi predavanja v društvu. Zadnja leta mu je bolezen onemogočala težja opravila pri čebelah, zato mu je pomagal sin Simon, ki bo poslej sam skrbel zanje. Zagorski čebelarji ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Zagorje ob Savi

ALOJZ ZALAŠČEK
1940–2016

Osupnila nas je novica, da nas je za vedno zapustil Alojz Zalašček. Za čebelarjenje ga je leta 1970 navdušil njegov stanovski kolega Vid Gradišar. Začel je z dvema panjema in se takoj včlanil tudi v čebelarstvo društvo. Pri delu s čebelami je bil natančen in dosleden, skrbel je, da so bile njegove čebele zdrave in da je pridelal kakovosten med, za katerega je na različnih tekmovanjih prejel več priznanj. Pri tem mu je zvesto stala ob strani žena Elza in se tudi sama usposobila za uspešno čebelarko. Alojz se je redno udeleževal predavanj in sodeloval pri organizacijskem delu v društvu ter pri nadzoru ob zastrupitvah čebel. Za dolgoletno delo v čebelarstvu je prejel srebrno značko ČZS. Ob zadnjem slovesu smo se mu zahvalili za njegovo skrb in delo pri ohranjanju čebel in narave.

ČD Kanal-Brda

VID GRADIŠAR - VINKO
1928–2016

Prijatelji in znanci smo ga poznali kot Vinka. S svojim delom je za vedno zaznamoval tako naše okolje kot tudi naše ljudi. Rodil se je leta 1928 v Skriljah nad Igom. V Brda je prišel leta 1950 po službeni

dolžnosti in tu ostal vse do konca svojega življenja. Čebelariti je začel leta 1960 in tedaj se je včlanil tudi v čebelarsko društvo. Začel je z manjšim številom družin za svoje veselje, sprostitve, korist in

zadovoljstvo, kmalu pa se je začel njegov čebelnjak v Figovcah širiti. Bil je tudi mentor več mladim čebelarjem. Za vse opravljeno delo, zvestobo društvu in čebelarjem ter za dolgoletno zgledno čebe-

larjenje je prejel več priznanj: zlato značko ČZS ter odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Hvaležni smo mu za vse in ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Kanal-Brda

”Čbelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebelnjakov
prilagodljiva notranja stena

Anton Ciglič, s. p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

MEDENA NOČ

parfum s slovenskim medom

Nova ženska dišava MEDENA NOČ je prvi parfum z vonjem slovenskega medu.

Ekskluzivno ga za Čebelarstvo Noč polnijo v Franciji. Njegova nežna sestava priključuje spomin na najzlahotnejše rože, na tople zgodnje poletne večere in na nežen podton medu.

MEDENA NOČ je parfum za samozavestno in sodobno žensko. Pri ženskah hodita samozavest in urejenost z roko v roki, na to pa vpliva tudi izbira prave dišave.

MEDENA NOČ je čudovito darilo ob prihajajočih praznikih.

Naročila: parfum.noc@gmail.com

Za 25 EUR lahko parfum dobite tudi v BISTRO NOČ.

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

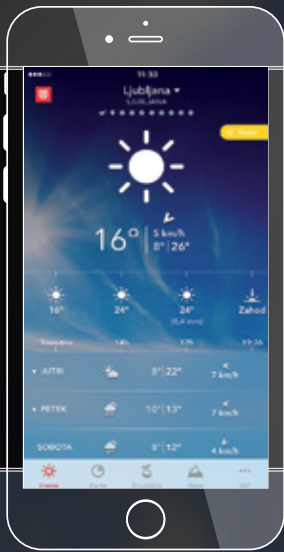
-Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po želji izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

-Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Triglav Vreme

Doživite in spremljajte vreme
na povsem drugačen način.

Nova brezplačna mobilna
aplikacija Triglav Vreme.

Vse bo v redu.

triglav

vreme.triglav.si

Glasiło Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor: Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik: Marko Borko, lektorica: Nuša Radinja

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrti strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s FSC certifikatom (trajnostno gospodarjenje s gozdovi).

Naklada: 7780, Tiskano: 28. 11. 2016

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php. **Priznana rejska organizacija:** dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ečebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/. **Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 15. do 19. ure):** 01/729 61 11, čebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Aleš Božovičar, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 12, 030/604 015, ales.bozovicar@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka specialistka za ekonomiko, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka, 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si.

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00–12.00 in
13.00–17.00

02.01. in 03.01.2017
zaprto

Trgovina bo decembra
ob sobotah ZAPRTA.

MODELI ZA VLIVANJE SVEČ

**NAROČENO BLAGO
VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO
S PAKETNO POŠTO.**

LOGAR TRADE d. o. o., Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur
Tel.: 04/251 94 10, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

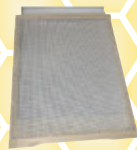
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME ČEBELARSTVO - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

SATNICE

SATNIKI

IZOLACIJSKA PENA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

**SPREMENJEN
DELOVNI ČAS!!!
OD PONEDELJKA DO
ČETRTEKA:
09-12 IN OD 15-17
PETEK: 09-15**

Spoštovani čebelarji!

*Ob iztekajočem letu se
Vam zahvaljujemo za
izkazano zaupanje in
Vam želimo vesel
Božič ter medeno leto*

2017!!!

Srečno!

Delovni čas: od pon. do čet.: 09-12 in 15-17, pet.: 09-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.